LETO VII. / ŠTEV. 43

KRANJ, 23. OKTOBRA 1954

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEK. RAČ. PRI NB KRANJ-OKOLICA ŠTEV. 624-»T«-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 10 DIN

O delu komisij za formiranje komun na Gorenjskem

Delo bo kmalu končano

Komisija za zdravstvo in socialno politiko ima že sestavljene svoje predloge za okrajna ljudska odbora - Komisija za gospodarska vprašanja ugotavlja gospodarsko moč bodočih komun

Že v zadnji številki našega lista smo pisali o delu komisij za formiranje komun na Gorenjskem. Delo le-teh se bliža zaključku. Kmalu bodo pripravljeni predlogi, ki jih bodo izdelale komisije, in bodo nato predloženi obema okrajnima ljudskima odboroma v razpravljanje in potrditev. Komune na Gorenjskem bodo kmalu ustanovljene in prav zaradi tega je prav, da se državljani čimbolj seznanijo s pojmom komune sploh, posebej pa še o delu, ki ga opravljajo posebne komisije. V naslednjem nekaj o delu teh v preteklem tednu.

Komisija za gospodarska vprašanja

Gospodarska komisija dela analize in računske pokazatelje izključno samo na ekonomski podlagi in skuša ugotoviti gospodarsko zmogljivost bodočih komun. Na svoji zadnji seji je komisija obravnavala proračunska sredstva po komunah in program investicij za leto 1955-56. Prav tako so razpravljali o organizacijski strukturi komun in okrajne skupnosti komun ter o gospodarskem opisu občin.

Po letošnjem družbenem planu in po letošnjih planskih instrumentih znašajo skupno dohodki sedanjega radovljiškega okraja brez presežka akumulacije in presežka davka za višek plač, 585 milijonov 514.000 dinarjev. proračunski izdatki za komune pa bi znašali brez investicij 330,150.000 dinarjev, za proračunske izdatke zveze komun pa bi porabili 83,550.000 dinarjev. Na ta način bi za investicije ostalo še 171,814.000 dinarjev. Vendar je ob tem računu komisija ugotovila, da pokrijejo dohodki izdatke samo v jeseniški komuni, vse ostale komune pa s svojimi dohodki ne bodo mogle pokriti lastnih proračunskih izdatkov. V kranjskem okraju znašajo skupni dohodki 901 milijon 338.000 dinarjev, vendar je v tem znesku zajet tudi presežek iz leta 1953 v višini 205 milijonov 932.000 dinarjev, tako da čisti dohodek znaša 695 milijonov 456.000 dinarjev. Proračunski izdatki za komune v sedanjem kranjskem okraju bi znašali 418,174.000 dinarjev, za zvezo komun pa 163,005.000 dinarjev. Na ta način bi za investicije ostalo 114,277.000 dinarjev. Komisija je ugotovila, da bi tudi v kranjskem okraju v komunah bili izdatki višji od proračunskih dohodkov. Proračunske izdatke bi pokrili samo komuni v Kranju in Tržiču ter v kolikor bi bili formirani ločeni komuni Železniki in Gorenja vas, še komuna Škofja Loka. Če pa bili obe dolini Selška in Poljanska priključeni Škofji Loki pa bi bila tudi ta pasivna. Na seji so pregledali tudi predlog investicij za leto 1955 in 1956 in ugotovili, da je predlog vsekakor preobširen in nerealen, kar nam pokaže slika družbenega plana bodoče skupnosti komun. Skupnost komun bo ostvarila brez presežkov iz

(Nadaljevanje na 4. str.)

Dobro stanovanje za delovnega človeka ni razkošje pač pa samo po sebi nujna in razumljiva potreba

Z 19. skupne seje obeh zborov OLO Radovljica

Radovljica, 21. oktobra 1954: Današnjo sejo je otvoril predsednik okrajnega odbora tovariš **Milan Kristan** in na podlagi predlogov odbornikov in nekaterih drugih predlagal dopolnitev dnevnega reda. Odborniki so dopolnitev sprejeli. Takoj za tem so imenovali Mirka Dreša za predstavnika okrajnega ljudskega odbora Radovljica v komisiji za predlaganje kandidatov za sodnike porotnike Okrožnega sodišča v Ljubljani in v komisijo za predlaganje kandidatov za občasne sodnike Okr. gospodarskega sodišča v Ljubljani.

V razpravo o 3. točki dnevnega reda, ki obravnava stanovanjske in komunalne probleme v okraju, je posegel tudi ljudski poslanec dr. Anton Kržišnik. Za dnevno obnavljanje svojih fizičnih in duševnih moči, je dejal tovariš Kržišnik, rabi delovni človek poleg hrane, predvsem dobro stanovanje, v katerem preživi delavec pretežen del svojega prostega časa. Dobrih stanovanj pa vsem delovnim ljudem še ne moremo dati, ker je bila dediščina stanovanj. fonda zelo klavrna. V prvih letih naše izgradnje je bila iz razumljivih razlogov dana prednost gospodarstvu in industriji. Tako se je na mah, predvsem v industrijskih središčih, pojavil stanovanjski problem kot eden najresnejših. To se vleče kot nerešeno vprašanje iz leta v leto. Izraženo v številkah, je stanje sledeče: v radovljiškem okraju živi 47.357 ljudi in ima na razpolago 11.955 stanovanj, kar ne zadošča niti za najnujnejše potrebe in primanjkuje na prebivalca 3,8 m² stanovanjske površine. Skupni primanjkljaj stanovanjskega fonda, če štejemo, da na prebivalca manjka 3,8 m² stanovanjske površine, znaša 179.275 m² stan. površine ali 2.988 družinskih stanovanj, ki bi imela povprečno po 60 m². Na račun omenjenega primanjkljaja morata stanovati v velikih primerih po 2 družini v enem stanovanju ali pa imajo številni člani družine premajhno stanovanje. Tudi pregled stanovanj po kategorijah kaže precej porazno sliko, saj je v radovljiškem okraju 762 ali 11,4% stanovanj 7. kategorije. Ta stanovanja bi morala biti že izločena iz stanovanjskega fonda, so dotrajana ali iz drugih razlogov ne morejo služiti svojemu namenu. Ta stanovanja se uporabljajo zaradi sile razmer in bi jih sedanji uživalci takoj zapustili, če bi imeli na razpolago stanovanja boljših kategorij. Nič dosti boljše ni z 2483 ali 37,3% stanovanji, ki so v 6. kategoriji. V tej kategoriji so velik del vsa tista zasilna stanovanja, ki so v podstrešjih brez pritiklin, sanitarnih naprav itd.

(Nadaljevanje na 6. str.)

S seje LOMO Tržič

Štirje stanovanjski okoliši

Na zadnji seji je LOMO Tržič zopet sprejel več važnih odlokov. Predsednik LOMO tov. Lovro Cerar je odbornikom poročal, da je ljudski odbor že naročil nove gradbene stroje, da pa bo odbor moral naročiti tudi nov tovorni avto-kiper, da bodo v bodoče zadostili gradbenim potrebam mesta. Tržič namreč nima dovolj tovornih vozil, ker se je pred leti po nepotrebnem razšlo podjetje Avtopromet. Ljudski odbor je nakup kamiona odobril.

Predilnica je z ljudskim odborom sklenila pogodbo, s katero bo prepustila LOMO štiri stanovanjske hiše, ki so že v gradnji, da jih dokonča. Ljudski odbor pa je že ukrenil vse potrebno, da bodo z deli na stavbah takoj nadaljevali. Odborniki so v nadaljevanju seje sklenili, da je treba takoj pripraviti načrte za gradnjo vodovoda v Kovor, da bodo lahko čimpreje začeli z delom. Drugo leto bodo pričeli z gradnjo poti do Brda in v ta namen je že določenih 600.000 dinarjev.

Ljudski odbor je sprejel tudi tri odloke o opravljanju gostinskih storitev. Zasebniki bodo lahko imeli na hrani do 10 abonentov, če jih bo več, pa bo za to potrebno dovoljenje za opravljanje gostinske dejavnosti. Kakršenkoli gostinski promet izven poslovnih prostorov gostišč in gostiln bo odslej prepovedan ter bodo morali prireditelji različnih prireditev imeti posebno dovoljenje za točenje pijač in prodajanje živil.

Najbolj zanimiva je bila razprava o uredbi o upravljanju stanovanjskih hiš. Tržiška občina je razdeljena v štiri stanovanjske okoliše. V prvem okolišu je mesto, čimbolj pa je kak okraj oddaljen od mesta, v toliko nižjem okolišu se nahaja. V okoliših bodo potrošniki plačevali stanovanjsko najemnino izračunano z naslednjimi koeficienti: prvi okoliš 0,26, drugi okoliš 0,24, tretji okoliš 0,22 in četrti okoliš 0,20. Vsa stanovanja so bila oddeljena po točkovnem sistemu ter komfortno stanovanje lahko doseže tudi 95 točk. Ljudski odbor je dokaj dolgo razpravljal o višini izračunskega koeficienta ter je prišel do zaključka, da se tržiška stanovanja ne morejo primerjati s komfortnimi stanovanji v drugih krajih, ker je koeficient 0,30. Zato je tudi določil za prvi okoliš koeficient 0,26, kar je po mnenju ljudskega odbora v pravem sorazmerju z drugimi mesti. Tudi zasebniki bodo morali od 1. avgusta dalje zvišati najemnino. Zasebne hiše, ki niso vključene v stanovanjsko skupnost, bodo lahko uporabljale stanovanjski sklad le do konca tega leta, po tem roku pa bodo sredstva zapadla v korist mestnega fonda.

V nadaljnji razpravi je LOMO sklenil, da se izroči Gasilski dom v upravo gasilskemu društvu v Tržiču, »Mestni dom« pa prevzame v upravo LOMO. Odborniki so razpravljali tudi o pretesni stavbi ljudskega odbora, ki se bo pokazala zlasti ob formiranju tržiške komune, ker bo zelo verjetno število uslužbencev naraslo. Pred zaključkom seje je ljudski odbor sklenil, da bo s 1. novembrom zaprl vse gostilne, ki do tega dne ne bodo imele urejenega dovoljenja za obratovanje. Prav tako je določil, kdaj bodo zbori volivcev ter odobril štipendije za enega zdravnika, pravnika, ekonomista in babico.

24. oktober
Dan Združenih narodov

Organizacija združenih narodov je v 9 letih svojega obstoja opravičila zaupanje, ki so ga imeli in ga imajo vanjo vsi napredni in svobodoljubni ljudje in države na svetu. Organizacija združenih narodov je danes močan faktor mednarodnega sodelovanja in razumevanja med državami. Tesno sodelovanje in zaupanje pa je osnova za trden in trajen mir.

V 9 letih obstoja OZN je bilo več poizkusov, da bi se obšle določbe Ustanovne listine in izigral ta mednarodni organizem. Hladna vojna, ki je divjala v svetu, je vplivala tudi na delo te mednarodne organizacije. Vendar so konstruktivni napori miroljubnih in svobodoljubnih držav, slej ko prej preprečili take poizkuse. OZN ima nedvomno mnogo zaslug, da je obdobje hladne vojne zamenjalo konstruktivnejše obdobje mednarodnega sporazumevanja in popuščanja mednarodne napetosti.

Jugoslavija je kot Ustanovni član OZN vedno ostala zvesta Ustanovni listini Združenih narodov. S konstruktivnimi napori je pripomogla, da se je funkcija te mednarodne organizacije vse bolj poglabljaja. Na vseh dosedanjih zasedanjih je jugoslovanska delegacija plodno posegala v razpravo in med drugim pripomogla, da se je izdelala mednarodna definicija agresije in da je gospodarska pomoč manj razvitim državam dosegla tak obseg, kakršnega ima danes. Podpirala je težnje nesamostojnih držav in področij po njihovi samostojnosti in se vedno zavzemala za spoštovanje univerzalnosti Organizacije Združenih narodov.

Pretekli, sedanji in bodoči rodovi bodo ponosni na njegovo delo

Davorinu Jenku so odkrili spomenik

V Cerkljah je bila v nedeljo, 17. oktobra ob 11. uri dop. lepa in pomembna slovesnost — odkritje spomenika glasbeniku in skladatelju Davorinu Jenku. Že zjutraj so se pričeli zbirati številni udeleženci te spominske svečanosti iz bližnje in daljne okolice. Vas je bila vsa v zastavah, slovesno razpoloženje ljudstva pa je še stopnjevala domača godba, ki je neutrudno igrala vse dopoldne.

Slovesnost je otvoril zvezni ljudski poslanec, predsednik pripravljalnega odbora za postavitev spomenika tov. **Tone Fajfar.** Pozdravil je prisotne goste, med njimi predsednika Republiškega zbora ljudske skupščine **Jožeta Rusa,** zveznega poslanca kranjskega okraja **Borisa Ziherla,** republiškega poslanca **Franca Popita,** predstavnike Okrajnega ljud. odbora Kranj, predstavnike Ljudskega odbora mestne občine Kranj ter zastopnika Zveze skladateljev Slovenije **dr. Danila Švaro** in zastopnika Akademije za glasbo dr. **Dragotina Cvetka.** Nato je tovariš Fajfar prebral še pozdravno brzojavko dr. Aleksandra Belića, predsednika srbske Akademije znanosti in umetnosti, in se v nekaj besedah spomnil podobne slovesnosti pred 18 leti, ko so Davorinu Jenku za 100-letnico rojstva domačini prvikrat odkrili spomenik. Žal ga je med vojno okupator porušil. Zato pa so mu zdaj znova postavili še lepši in še mogočnejši spomenik. Tovariš Fajfar se je zahvalil za veliko gmotno pomoč Izvršnemu svetu, OLO Kranj in LOMO Kranj, občinskemu ljudskemu odboru Cerklje, Kmetijski zadrugi Cerklje in vsem, ki so karkoli prispevali k postavitvi tega spomenika.

Za tovarišem Fajfarjem je spregovoril zvezni poslanec Boris Ziherl in dejal, da mu je v poseben ponos in radost, ker prisostvuje tej lepi slovesnosti, ko se občani spominjajo zaslužnega rojaka — glasbenika, ki je dal pomemben prispevek jugoslovanski glasbeni kulturi. Davorin Jenko spada v tisto skupino slovenskih skladateljev, ki so prisluhnili naši ljudski pesmi, stoletnemu ustvarjanju našega glasbenega talenta in iz njega črpali navdih za svoje delo. Jenkove skladbe preveva vera in ljubezen do rodne zemlje in prav zaradi tega so tako priljubljene in jih tako radi poslušamo. Davorin Jenko pa ni samo slovenski skladatelj. Dobršen del svojega glasbenega ustvarjanja je posvetil tudi srbskemu narodu. To je dokaz, kako globoko je čutil, da je slovenski narod tesno povezan z usodo drugih jugoslovanskih narodov, predvsem srbskim. Davorin Jenko je torej že tedaj uresničeval ideje bratstva in enotnosti, vzpostavil je tesne vezi med našimi narodi na kulturnem področju.

Pred spomenikom Davorina Jenka v Cerkljah se je v nedeljo zbrala velika množica ljudi

Skladateljevo pestro življenjsko pot in pomen njegovega dela je orisal prof. Dragotin Cvetko. Davorin Jenko je bil že v mladosti, v času študija, z vsem srcem predan svobodomiselnim idejam Mladoslovencev, ki jih je takratni Bachov absolutizem zaman poskušal zatreti. Na Dunaju je mladi Jenko z Valentinom Zarnikom ustanovil slovensko pevsko društvo in s tem prebujal našo narodno zavest. Nadaljnje glasbeno delovanje v domovini so mu onemogočali Staroslovenci s svojimi konservativnimi nazori in ozkosrčnostjo. Jenko je zaradi tega odšel v Pančevo, kjer je začel novo, plodovito življenjsko pot. Bil je pevovodja Beograjskega pevskega društva, nato pa dolga leta dirigent beograjskega Narodnega gledališča. Srbskemu narodu je dal prvo izvirno opereto »Vračara« in postavil temelje njegovi umetni glasbi.

Davorin Jenko spada med najznačilnejše pripadnike srbske in slovenske glasbene romantike. Njegovo delo je preživelo njega samega in njegov čas. »Pretekli, sedanji in prihodnji rodovi bodo ponosni na bogato glasbeno zapuščino, ki jo preveva velika ljubezen do domače zemlje in ljubezen do vseh jugoslovanskih narodov,« je končal profesor Cvetko.

Za zaključek slovesnosti je Prešernov pevski zbor iz Kranja zapel nekaj najlepših Jenkovih pesmi, ki jim je zbrana množica željno prisluhnila.

Razprava o kamniški komuni

Politični delavci iz Kamnika in okolice so načeli razpravo o bodoči kamniški komuni. Po prvi zamisli naj bi kamniška komuna obsegala ves severovzhodni del bivšega kamniškega okraja, to je Tuhinjsko dolino z Motnikom, Kamniško Bistrico, Komendo in del sedanje občine Radomlje (Volčji potok in Šmarco). Na sestankih članov SZDL in na zborih volivcev bodo zdaj razpravljali o tem problemu. Volivci občine Kamniška Bistrica so se že izrekli za vključitev v kamniško komuno.

Iz vsebine

Zdravstveno službo bo treba prilagoditi sodobnim potrebam

*

Nove meje lovišč

*

DRUGA PREMIERA V KRANJU

*

Tudi tržiško muzejsko društvo deluje

*

KOMISIJE ZAKLJUČUJEJO SVOJE DELO

*

ZABAVNA STRAN

*

Šport - Objave - Oglasi

TEDEN DNI PO SVETU

ANGLEŽI PRI MALENKOVU

Preteklo nedeljo dopoldne je sprejel predsednik sovjetske vlade Malenkov britansko parlamentarno delegacijo, ki jo vodi lord Coleraine. Delegacija se je mudila v Sovjetski zvezi nekaj dni, nato pa je odpotovala na Finsko.

ZMEDA MED KOMINFORMISTI

Med tržaškimi kominformisti je spričo sporočila sovjetske vlade Varnostnemu svetu, da sprejema na znanje sporazum o tržaškem vprašanju, nastala velika zmeda. Vse do predkratkim so kominformisti zahtevali vzpostavitev STT, zato jih je sporočilo Moskve toliko bolj iznenadilo. Sicer poudarjajo, da svojega stališča do tržaškega vprašanja niso spremenili, vendar zahteve po STT v njihovih časopisih ni več zaslediti. Sedaj čakajo nadaljnjih direktiv iz Moskve.

STAVKE NARAŠČAJO

Londonu grozi, da bo ustavljen ves promet. Stavke so napovedale tudi posadke vlačilcev in drugih obalnih ladij. Zaradi tega bo v Londonu ustavljena preskrba s premogom in petrolejem. V zastoju je domala ves luški promet, avtobusov pa je v prometu samo polovica. Vse kaže, da se bo stavka razširila tudi na Liverpool. Doslej stavka v lokalnem prometu 20.000 ljudi.

POTRKALI SO NA PRAVA VRATA

Zahodnonemška neonacistična organizacija, ki se uradno imenuje »Z denacifikacijo oškodovani« je proslulemu senatorju Mc Carthyju poslala pismo, v katerem ga člani te organizacije naprošajo, naj poskrbi, da bo prenehalo »obrekovanje« Nemčije. Neonacisti so sicer potrkali na prava vrata, vendar bodo morali počakati vsaj toliko časa, da se senator izmota iz mreže, ki jo je toliko časa pletel Američanom, pa se je zapletel sam vanjo.

SMRTNE OBSODBE

Vojaško sodišče v Perziji je obsodilo na smrt 9 oficirjev in enega civilista, ki so bili obtoženi veleizdaje v neki informbirojevski organizaciji.

Zdravstveno službo bo treba prilagoditi sodobnim potrebam

Največ ljudi boleha na boleznih dihal - Na 100 smrti 246,44 rojstev Še vedno preveč poškodb pri delu - Potrebna so nova reševalna prevozna sredstva

Kranj, 21. oktobra 1954.

V soboto, 23. oktobra 1954. bo imel Okrajni ljudski odbor Kranj svojo 23. skupno sejo. Na seji bodo odborniki razpravljali o poročilu Sveta za zdravstvo in socialno politiko, sklepali o potrditvi pravilnika o plačah Okrajnega zdravstvenega doma v Kranju in sklepali o predlogu za razglasitev Doma onemoglih v Preddvoru, Doma slepih v Stari Loki in Vzgajališča v Smledniku za finančno samostojne zavode.

Iz gradiva za razpravo, ki ga je v posebni brošuri izdal Svet za zdravstvo in socialno politiko OLO Kranj, povzemamo naslednje zanimive podatke:

Gibanje prebivalstva in struktura obolenj

1953. leta je bilo v okraju Kranj 1796 rojstev, od tega je bilo 28 otrok mrtvorojenih. Od živorojenih otrok je 918 dečkov in 850 deklic. V istem času je umrlo v okraju 717 ljudi, 348 moških in 369 žensk. Vitalni indeks v okraju je torej 246.44, to se pravi, da je na 100 smrti 246,44 rojstev. Število prebivalstva v okraju se je zato od zadnjega popisa do junija letošnjega leta dvignilo za 1160 ljudi in je sedaj v okraju 81.350 prebivalcev.

Pregled obolenj v 1953. in v prvi polovici 1954. leta nam pokaže, da največ ljudi v okraju boleha na različnih boleznih dihal, od preprostih nahodov do grip in pljučnic. Drugo mesto zavzemajo po številu izgubljenih delovnih dni bolezni gibal, to so revmatična in nerevmatična obolenja kosti. Nato slede bolezni prebavil, ki nastajajo zaradi neredne prehrane. To so zelo očitne posledice prevelike oddaljenosti delovne sile od delovnih mest, saj se mnogo delavcev mora voziti na delo tudi 10 km daleč in dalj. Na pljučni tuberkulozi boleha v okraju 92 ljudi, kar sicer ni veliko število, vendar je pri teh obolenjih razmeroma največ izgubljenih delovnih dni, povprečno 211 za vsakega bolnika. Tem obolenjem slede nato obratne poškodbe, ki so v prvem polletju letošnjega leta sicer nekoliko padle, vendar še vedno predstavljajo precejšen izpad v proizvodnji, saj je bilo v prvem polletju letošnjega leta zaradi teh poškodb izgubljenih 31.609 delovnih dni. Nato slede živčne in druge bolezni.

Problemi zdravstvene službe

Zdravstvena služba v okraju ne ustreza več sodobnim zdravstvenim principom. Kvalitetno delo je zaradi slabih prostorov in zaradi vse večjega števila bolnikov močno otežkočeno. V Kranju so zdravstvene ustanove nameščene v raznih predelih mesta, od Zadružnega doma na Primskovem, do Zlatega polja in Stare ceste. Na vsak način bo treba misliti, da se nadaljuje z gradnjo zdravstvenega doma, ki je v letošnjem letu popolnoma zastala. Do sedaj je bilo v preurejanje bivše tovarne »Obutev« v zdravstveni dom vloženih 19 in pol milijona dinarjev.

Tudi v Tržiču je zdravstvena služba razmetana po raznih stavbah. Splošna ambulanta je v eni stavbi, zobna ambulanta v drugi, materinska posvetovalnica, šolska ambulanta in kopališče pa v tretji. Edino v Šk. Loki je vsa zdravstvena služba osredotočena v zdravstvenem domu. Stavba pa ni v celoti izkoriščena, zato bi bilo prav, če bi se v teh prostorih uredil porodniški oddelek z 20 posteljami, ki bi delno zadostil potrebam kranjskega okraja. To bi bilo zelo koristno predvsem zato, ker v ljubljanski porodnišnici primanjkuje prostora. Na ta način bi se znatno zmanjšali porodniški stroški in babiške storitve.

Ker okraj nima lastne bolnišnice, so stroški Zavoda za socialno zavarovanje, za plačevanje oskrbnin v bolnišnicah in specialnih pregledov mnogo večji kot v okrajih, kjer imajo lastne bolnišnice. Zato bo treba na vsak način misliti, da se ustanovijo nove specialistične ambulante vsaj v večjih mestih v okraju. Razen tega vpliva na visoke stroške Zavoda tudi dejstvo, da je v industriji v okraju zaposlene največ ženske delovne sile. Na visoke stroške Zavoda pa vpliva tudi nepravilen odnos zavarovancev do zdravstvene službe. Zahtevnost zavarovancev je včasih pretirana in tako se doma kopičijo cele zaloge zdravil, predpisanih tudi od več zdravnikov istočasno. Nepravilen odnos zavarovancev do zdravstvene službe nam dokazuje tudi dejstvo, da se po lekarnah kopičijo zaloge zdravil, ki jih zavarovanci sploh ne dvignejo.

Za dobro organizacijo zdravstvene službe v okraju primanjkuje tudi zdravnikov splošne prakse in zdravnikov specialistov. Primanjkuje pa tudi zobozdravnikov in višjih medicinskih sester, posebno za patronažno službo.

Ko razpravlja poročilo o zaščiti matere in otroka, navaja pregled otroških bolezni, kjer so na prvem mestu obolenja dihal, ogromno pa je tudi glistavosti in kožnih obolenj. Velik problem so tudi otroške nalezljive bolezni, saj je bilo v kranjskem dispanzerju v prvem polletju letošnjega leta zabeleženih 198 primerov škrlatinke in 130 primerov oslovskega kašlja, medtem ko je število obolenj za davico zelo padlo. Zabeleženih je bilo le 9 primerov. Za to ima največ zaslug zaščitno cepljenje proti davici.

Reševalna služba je v okraju skoncentrirana v Kranju, Tržiču in Škofji Loki. V Kranju bo treba preskrbeti reševalni postaji nova prevozna sredstva, ker sicer ne bo zmogla svojega dela in bo trpel prevoz bolnikov, zvišali pa se bodo stroški prevoza. Pri reševalni postaji bo treba urediti tudi novo garažo za spravljanje vozil.

Lekarniška služba

Na področju okraja so tri lekarne in dve lekarniški izpostavi. V letu 1953 je bilo izdanih 291.975 receptov v vrednosti 69,018.000, od tega v lekarni Kranj z obema postajama v Žireh in Železnikih 201.484 receptov v vrednosti 49,842.000 dinarjev, v Tržiču pa 61.829 v vrednosti 7,369.000 dinarjev. Od vseh receptov odpade v kranjskem okraju na enega zavarovanca povprečno 1,14 recepta na mesec, v vrednosti 227,85 dinarjev, kar je precej nad republiškim povprečjem, ki znese 198,10 dinarjev. Zelo zanimiva pa je ugotovitev, da privatniki, ki niso socialno zavarovani, porabijo na mesec za zdravila le 168,10 dinarjev.

Občinski praznik v Sovodnju

V vasici Sovodenj, ki leži na skrajnem delu Poljanske doline, so v nedeljo praznovali 1. občinski praznik. Popoldne so prihitele v vas partizanske patrulje, ki jih je sprejel in pozdravil major Stane Prezelj. Prebivalcem občine Sovodenj je v imenu okrajnega odbora Zveze borcev Kranj čestital k njihovemu prazniku z željo, da ga čim lepše proslavijo. Nato je govoril o partizanskih akcijah na tem področju, v katerih je tudi sam sodeloval.

Občani Sovodnja so že 1941 leta uprli nacistom. Vso dobo narodnoosvobodilne vojne so pomagali partizanom v njihovem boju za svobodo. Vsak po svojih močeh je doprinesel svoj delež h končni osvoboditvi.

18. oktobra 1944. leta je bil ta kraj prvič osvobojen. Bataljon Vojkove brigade je tedaj obstreljeval nemške postojanke v Oslici in Sovodnju. Okupatorji in narodni izdajalci so nato pobegnili pred partizanskimi puškami. Umaknili so se do Trebije. Cesto do Trebije so zatem partizani minirali, podrli čez njo drevesa ter tako onemogočili nemškim motoriziranim silam dohod v ta del Poljanske doline.

O zgodovini narodnoosvobodilnega boja v občini Sovodenj je nato spregovoril predsednik občinskega ljudskega odbora, za njim pa je pozdravil občane ljudski poslanec za Poljansko dolino tovariš Igor Peternelj. V svojem nagovoru se je dotaknih zunanje-političnih problemov in pojasnil volivcem pomen sporazuma o tržaškem vprašanju.

Zborovanju je sledilo ljudsko rajanje, s katerim so prebivalci Sovodnja zaključili svoj praznik.

Cestna dela lepo napredujejo

Lepo vreme je omogočilo pospešeno delo pri uravnavanju ceste Kamnik—Duplica, ki predstavlja prvo stopnjo gradnje ceste Kamnik — Mengeš — Trzin. Kamniški del obsega 3 km. Do sedaj so že polovico te razdalje pripravili za asfaltiranje. Utrdili so cestišče s težkim valjarjem in zabetonirali robnike, tako da je cestišče povsod široko 7 m in na ovinkih pravilno nagnjeno. Ovinke so po možnosti ublažili, le na Duplici bodo ponekod morali preložiti cesto. Po programu bo letos ta odsek uravnan in pripravljen za asfaltiranje. Vozila so zdaj iz Duplice usmerjena po vozni cesti proti Podgorju in naprej v Kamnik.

Z Jesenic

V letošnji jeseni povzroča Jeseničanom veliko skrb nabava kuriva. Nekateri so si oskrbeli za skrajno silo odpadke z bližnjih žag, drugi žrtvujejo ure in ure za pobiranje suhljadi v okoliških gozdovih, tretji pa čakajo z zaupanjem v trgovsko podjetje s kurivom. Le-to pa ne more zagotoviti pravočasne oskrbe z zadostno količino premoga in drv. Male pošiljke, ki jih dobi, za Jesenice ne pomenijo skoraj nič. Zima je pred vrati, zato bodo morali odgovorni ljudje čimprej rešiti vprašanje preskrbe s kurivom.

Dela na jeseniškem kolodvoru vidno napredujejo. Do zime bosta urejena oba perona, stavba bo obložena z marmornimi ploščami in streha prekrita z bakreno ploščo. V zimskem času bodo opravili vsa notranja dela, tako da bodo Jesenice že v prihodnjem letu dobile eno najmodernejših postajnih poslopij v državi.

Mestna komunala je pred meseci regulirala strugo Ukove nad železniškim tirom, sedaj pa nadaljuje dela tudi pod progo. Urejajo nadalje še Razgledno pot, ki bo naslednje leto že prav lepo sprehajališče.

Povečali bodo vodovodno omrežje

Izdelan je načrt za preureditev kamniškega vodovoda. Vodovodno omrežje bodo potegnili do industrijskih predelov in tudi v tovarne »Titan« na Perovem, »Stol« na Duplici in nove objekte tovarne »Svilanit«, ki jih bodo začeli graditi. Tudi vasi Nevlje, Mekinje in Podgorje bodo dobivale vodo iz kamniškega vodovoda. V Podgorju so vaščani zelo zadovoljni z novim vodnjakom, ki služi obenem tudi kot požarni vodnjak. Za vsa omenjena dela je v proračunu določenih 4 in pol milijona dinarjev.

Obveščamo vse naše cenjene odjemalce, da smo GLOBOKO ZNIŽALI cene vsem našim volnenim tkaninam

TRGOVSKO PODJETJE ZA GORENJSKO NA VELIKO

KOKRA

KRANJ

Nove meje lovišč

Gospodarski svet OLO Kranj je na eni svojih sej imenoval posebno komisijo, ki je določila nove meje in obseg lovišč v kranjskem okraju. Komisija je dobila od Okrajne lovske zveze predlog za nove meje in je na podlagi tega tudi določila meje. Pri razmejitvah ni prišlo do posebnih sporov in je bilo delo komisije tako kmalu urejeno. V kranjskem okraju je po novi razmejitvi 15 lovišč, prej pa jih je bilo 13. Zaradi zanimanja za nove meje zlasti med lovci, objavljamo izvleček iz poročila posebne komisije Gospodarskega sveta.

1. **Udenboršt:** Od Kranja po Savi do Podnarta — po glavni cesti Radovljica—Kranj do reke Bistrica — po reki navzgor do Pristave — po grebenu Kukovnice in po vrhu Križke gore do obraščenega dela Tolstega vrha. Nato navzdol proti jugu do senožeti pri naselju Gozd — po robu gozda do električnega voda v vasi Gozd. Od tukaj dalje po preseki za električni vod proti jugu. Z Golnika naprej proti jugu do naselja Kamnjek in Letence na cesto Kranj—Golnik in po tej cesti do Kranja.

2. **Storžič:** Vrh Male Poljane od državnega gojitvenega lovišča po grebenu preko Tolstega vrha do Križke gore in do Široke doline. Dalje po vrhu Gozda proti jugu do senožeti pri naselju Gozd. Od tod po robu gozda do električnega voda v vasi Gozd. Od tu dalje po preseki za električni vod proti jugu na Golnik. Z Golnika naprej proti jugu do naselja Kamnjek—Letence na cesto Golnik—Kranj do Kranja. Od tod mimo vodovodnega stolpa do reke Kokre pri mostu — po Kokri navzgor do mostu v Tupaličah — po cesti v Preddvor—Mače—Bašelj—Trstenik— po dolini vode Stražnica in nato po robovih na Grebenc.

3. **Tržič:** Od državnega rezervatnega lovišča pri Podljubelju med koto 1216 in 1280 — od tod do kote 1634 na Dobrči in nato do kote 1520. Dalje po dolini in grebenih na cesto Tržič—Begunje in nato po upravni meji med OLO Kranj in OLO Radovljica do Save pri Podnartu (to je od ceste Tržič—Begunje po grebenu do mostu ob koti 582 — nato ob potoku Peračica do naselja Brdo preko kote 378 do ceste v Podnart). Nato po cesti na glavno cesto Radovljica—Kranj do Podbrezij in do reke Bistrice ter po reki navzgor do Pristave — dalje po grebenu Kukovnica in po robu Križke gore na Tolsti vrh (kota 1715). Nato na Malo Poljano (najnižja točka med Storžičem in Tolskim vrhom) — po meji državnega lovišča na koto 964 in dalje do kote 819 ter v vas Slap. Od tod pa po meji državnega lovišča do Podljubelja.

4. **Besnica:** Iz Kranja do mostu v Lajhu proti severu po Savi do izliva Nemilščice v Savo. Potem pa potoku na koto 515 v vas Rovte in od tod po gozdni poti do cerkve Sv. Primoža, kota 827. Od tu dalje po poti na vrh grebena do Mošenjske planine — nato zopet po dolini do kote 1283 v Podblico — po vrhu grebena na koto 1164 — 690 — 941 — 724 Čepulje — po grebenu na koto 682 na Lavtarski vrh in proti vzhodu po grebenu izpod Srednjega Bitnja do Mlina — dalje po kolovozni poti v Srednje Bitnje — mimo cerkve po kolovozni poti do kolodvora — dalje proti severu po železniški progi do vasi Drulovka kjer prečka železnica cesto Kranj—Mavčiče in dalje naravnost v Savo izpod skale v Drulovki.

5. **Sorško polje:** Od Save v Drulovki izpod skale na železniško progo in po njej do poljske poti v Ledinah — zapadno po poti poljski poti v vas Spodnje Bitnje — od tu po gozdni poti kolovozni poti do poti pri mlinu Ziherl. Po potoku proti jugu do Dorfarjev in po cesti v reko Soro na Suhi. Od tukaj jugovzhodno po reki Sori do brvi pri Ratečah — nato še ob Sori do vasi Senica ter po cesti zapadno od Senice na cesto Gorenja vas — Jeperca in dalje po tej cesti v Jeperco. Od Jeperce čez Jeperški hrib — na okrajni meji na cesto in nato do mostu pri Smledniku. Na levi strani Save pa se priključi območje tehle mej: smledniški most — cesta Hraše — Zapoge do okrajne meje in nato po okrajni meji preko smledniškega gričevja kota 419 — 336 — preko ceste Smlednik — Pirniče k Savi in ob Savi navzgor do smledniškega mostu.

6. **Škofja Loka:** Od Selške Sore v soteski blizu kote 598 po grebenu proti jugozahodu na Lubnik kota 935 — od tu po grebenu na koto 885 — po grebenu na Gabrško goro kota 943 — 963 — 851 in po poti v Log — prečka cesto Škofja Loka — Poljane — po dolini proti jugu mimo kote 687 in Valterski vrh — po kolovozni poti in grebenu na koto 920 — Kopačev vrh. Po grebenu in kolovozni poti na Selo in Sv. Jedrt — kota 745 — od tod po poti na Tošč — kota1021 — po kolovozni poti na veliki Babnik — kota 904 — nato severno na koto 853 — Jamnik in od tod v vas Sv. Barbara. Od tukaj na koto 821 — Osojnik — po kolovozni poti na koto 673 — po kolovozni poti čez Hum proti severu izpod vasi Draga zapadno od Dola do Save.

7. **Poljane:** Od kote 1364 na Blegašu po grebenu na koto Črni kal 1107 — po blegaški cesti do Mlake in še dalje po cesti do posestnika Ruparja. Od tu jugozapodno na Črni vrh kota 943 — po grebenu čez Gabrško goro po poti na koto 963 in 851 ter po potoku in kolovozni poti v Log čez cesto Škofja Loka—Poljane. Od tu dalje čez Poljansko Soro po grapi Sovrad na Kuzovec in preko Pasje ravni po kolovozni poti do Planškovega griča. Po poti na Kremenik — Brdar — Ajdovo brdo kota 647 — navzdol po potoku do Srednje vasi. Od Srednje vasi po grebenu na Sv. Križ — Dolenje Brdo — Logar — Srednje Brdo — Voljaška grapa proti severu do kote 1201 in od tod po grebenu do kote 1364.

8. **Gorenja vas:** Ob Sori — Srednja vas proti jugu po potoku na Ajdovo brdo — od tod izpod kot 715 na Brdar in nato izpod kote 765 na Kremenik. Dalje naravnost proti vzhodu na Planškov grič odkoder zavije proti vzhodu zapadno od naselja Ogrin nato zavije proti jugu po poti vzhodno od kote 920. Od tod po grebenu in kolovozni poti na Zlati vrh in Skrvinek, nato severozapadno po kolovozni poti na koto 961 in 801 in po kolovozni poti na koto 900. Dalje po poti do naselja Pivk in po kolovozni poti proti zapadu do ceste, ki pelje iz Žirov v dolino. Po reki Sori do Hotavelj po vodotoku Kopačnica in po cesti do bivše državne meje proti Blegošu. Od tod proti jugu do Valjaške grape — Srednje Brdo — Dolenje Brdo — Sv. Križ — Srednja

Intimna počastitev spomina Simona Jenka

18. oktobra zvečer so se v knjigarni »Simona Jenka« v Kranju zbrali kulturni, politični in javni delavci mesta Kranja k počastitvi 85-letnice smrti pesnika Simona Jenka.

Tovariš Črtomir Zorec je v svojem nagovoru s toplimi besedami prikazal življenje in delo poeta našega Sorškega polja, njegov pomen za Kranj in za vso slovensko kulturo. Jenkova lirika je globoko doživeta, pristna in razumljiva, saj je zrasla iz domačega polja, iz zemlje, ki jo je ta nežni poet ljubil nadvse. Ni ga Slovenca, ki ne bi poznal njegove »Naprej zastava slave«, pesmi, katero je uglasbil Davorin Jenko in je postala naša narodna himna. Iz Jenkovih rodoljubnih pesmi diha vera v lepšo bodočnost domovine. Zdaj, ko mu mah prekriva gomilo, so se dokončno uresničile njegove slutnje. Pesnikova ljubezenska in izpovedna lirika pa izraža tragiko in grenkobo njegovega osebnega življenja. Bolezen mu je izkopala prezgodnji grob, dočakal je komaj 33 let. Zadnja leta svojega življenja je služboval v Kranju, kjer je l. 1869. tudi umrl.

Kranjčani so ob slavi velikega Prešerna skoraj pozabili nanj. Zato so se mu na tej tihi slovesnosti vsaj nekoliko oddolžili. V knjigarniških prostorih je bil ob tej priložnosti odkrit pesnikov doprsni kip, delo tovariša

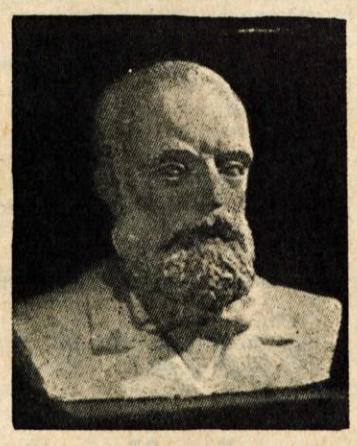

Črtomira Zorca. Članica Prešernovega gledališča Angelca Hlebcetova je recitirala nekaj njegovih pesmi, tovariš France Trefalt pa je ob tej priliki prebral nekaj odlomkov iz njegovega življenja, ki ga opisuje pisatelj Ivan Pregelj.

Zveza kulturno-prosvetnih društev je zasedala

Že na predzadnjem zasedanju je Zveza kulturno-prosvetnih društev radovljiškega okraja razpravljala o nujnosti kvalitetnega dviga kulturno-prosvetne dejavnosti v okraju. Ko so se člani pretekli ponedeljek ponovno sestali, so sprejeli izdelane programe dramskega, pevovodskega in dirigentskega tečaja. Dramski tečaj bo nadaljevanje lanskega in ga bo obiskovalo okoli 100 slušateljev iz vseh gledaliških družin radovljiškega okraja. Pevovodski tečaj bo trajal 6 mesecev in se bo nadaljeval v sledečih dveh sezonah. Njegov namen je, v dveh ali treh letih vzgojiti nujno potreben pevovodski kader. Pa tudi za sedanje pevovodje bodo organizirana mesečna predavanja strokovnjakov, dirigentom pa bodo predavali kapelniki vojaških in drugih priznanih godb.

Predračun tečajev, ki znaša okrog 800 tisoč dinarjev, je Zveza odobrila v prepričanju, da bo ta denar dobro investiran. Razen tečajev, ki se bodo pričeli v novembru, bo Zveza KPD radovljiškega okraja poskrbela za čim kvalitetnejše delovanje vseh društev z organizacijo tekmovanja. V letošnji sezoni bo ocenjevala dvakrat, vendar bo upoštevala samo kvaliteto, ne pa tudi kvantitete kot v minuli sezoni. Z nagradami, ki jih bodo dosegla posamezna društva, bodo lahko nabavila nujno potrebne rekvizite in tako izboljšala pogoje za svoje delovanje.

Obiskali so taborišče Dachau

500 bivših taboriščnikov in njihovih svojcev iz vse Slovenije se je odpeljalo v torek zvečer skozi karavanški predor proti zloglasnemu taborišču Dachauu. Vlak se je ustavil tudi na Jesenicah, kjer je sprejel še jeseniško skupino, kateri je omogočila udeležbo Železarna in razni forumi. V taborišče Dachau so vse skupine ponesle vence, ki jih bodo položile v taborišče in na skupno grobišče v Leitenbergu, kjer je pokopanih nad 20.000 pregnancev. Jeseniška skupina je ponesla tja tudi grb nove Jugoslavije. Razen taborišča Dachau in grobišča v Leitenbergu si bodo ogledali izletniki tudi mesto München in še nekaj drugih znamenitosti.

Zopet bodo pričeli z delom

Na Primskovem bodo zopet pričeli z lutkovnimi predstavami. Lutke so mojstrsko izdelane, zato bodo gotovo privabljale mnogo gledalcev. Vseh skupaj je 29, torej kar lepo število, zato se ni treba bati, da bi prišli v zadrego zaradi oseb. Vsi tisti tovariši, ki so že prej delali pri lutkovnem gledališču, so znova prijeli za delo. V ponedeljek je bil občni zbor društva, na katerem so se pomenili, kaj bodo igrali. Načrti lutkarjev, ki so po večini mladi ljudje, so zelo obsežni. Izvedli jih bodo lahko le z vztrajnim delom in ob pomoči Delavsko prosvetnega društva »Svoboda«, katero tudi do sedaj ni odreklo njihovim prošnjam. Na razpolago so dobili oder in dvorano v Zadružnem domu, obenem pa jim je »Svoboda« obljubi' tudi finančno pomoč.

Druga premiera v Kranju

HOWARD: Pokojni Christopher Bean

Kar smo dosedaj spoznali modernih ameriških komedij, »Draga Ruth«, »Zasanjana punčka«, »Grlice glas«, »Vsakih sto let« in še katera, vse so potrjevale osupljivo visoko kvaliteto povprečne ameriške komediografije. Osebe teh komedij so žive in plastične, psihološko dobro zasidrane, dogajanje dinamično, zmeraj smiselno, dialog igriv, poln bleščečih aforizmov in nenadnih paradoksov. Evropejec občuti v svojem manjvrednem kompleksu pravo zadoščenje, ko spozna, da ta brezhibno delujoča tvornica komedij na tekoči trak izdeluje tudi tretjerazredno robo. Izdelek Sidneya Howarda »Christopher Bean« namreč pomirjeno lahko uvrstimo med podpovprečno robo pariškega boulevarda ali med produkte predvojne dunajske izdelovalnice burk.

Komedija je napisana na preprosto tezo, da se dobro plačuje in hudo kaznuje. Predstavi nam kopico ogabno pohlepnih ljudi, ki se jim v dosegu roke zablešči zlato jabolko; v trenutku, ko se zdi, da ga že drže, pa se jim izmakne v nedogled. Na to temo je ustvarila svetovna dramska književnost nešteto značajev, zdaj do solz smešnih, zdaj demonsko tragičnih. Howardovi »Žalujoči ostali« v pehanju za bogato (v dolarjih) uumetniško zapuščino pokojnega slikarja Beana niso niti smešni, niti tragični. So le pritlikavci in ogabni mrhovinarji, na katere gleda avtor čisto neosebno.

Nosilca dogajanja dr. Haggett in njegova služkinja Abby se v svojih značajih nenehno lomita. Dr. Haggett se iz okornega, do kosti poštenega vaškega zdravnika v trenutku, brez dramatske priprave in psihološke utemeljitve, s kameleonsko sposobnostjo prebarva v najbolj žoltega lakomnika. Edini človek, ki je poznal in cenil vso človeško in umetniško veličino pokojnega slikarja, služkinja in njegova žena Abby, pa vso igro do zadnjega prizora niha med dvema skrajnostima, lucidno bistrovidnostjo in abotno omejenostjo. Zato je ta značaj nemogoč in nesprejemljiv zlepek senzitivne inteligence in nenavadne omejenosti. Tista Abby, ki jo je slikar ljubil in naučil gledati in spoznavati izvedenim ljudem skrito lepoto, ne spregleda nerodnega prevaranta in nasede kar le moč naivni spletki. Ostali značaji komedije so izrazito dvodimenzionalni, risani v plakatski tehniki.

Dramaturgija je okorna, zasidrana v koncu prejšnjega stoletja. Svoje ljudi predstavlja in odstavlja z odra nasilno, kot ajdovska deklica gorenjskega kmetiča z voli vred. Prisluškovanje pred vrati, branje lastnih karakteristik, zgubljene in zopet najdene slike, tajne poroke, vse to so rekviziti komedijske tehnike devetnajstega stoletja. V ekspoziciji nakaže pisatelj nasprotje med zdravnikom in njegovo ženo, med mlajšo in starejšo hčerjo, med dejanjem pa na to nasprotje pozabi in se odreče še tisti betvici konflikta, ki bi ga komedija sicer imela. Kajti dva človeka, Haggettova mlajša hči Susan in ugledni kritik Davenpurt, ki naj bi odtehtala vso žalostno druščino Haggettov, Tallantov in Rosenov, sta sicer simpatična, vendar pasivna in brez moči. Umetniško dognan ali vsaj spreten in duhovit dialog bi utegnil delno prekriti šibkosti gradnje. Howardov dialog pa je, razen posameznih prebliskov, na splošno banalen, kot so banalni njegovi ljudje in se le redko dvigne nad raven kavarniške konverzacije.

Če bi moral na tole Howardovo dramsko delo nalepiti listek z označbo vrste, da — li je komedija, drama ali tragikomedija, bi brez pomišljanja izbral etiketo z napisom: igrokaz v treh dejanjih.

Uprizoritev te komedije v Prešernovem gledališču predstavlja vendarle precejšnje presenečenje. Režiserju **Igorju Pretnarju** je Howardove brez-

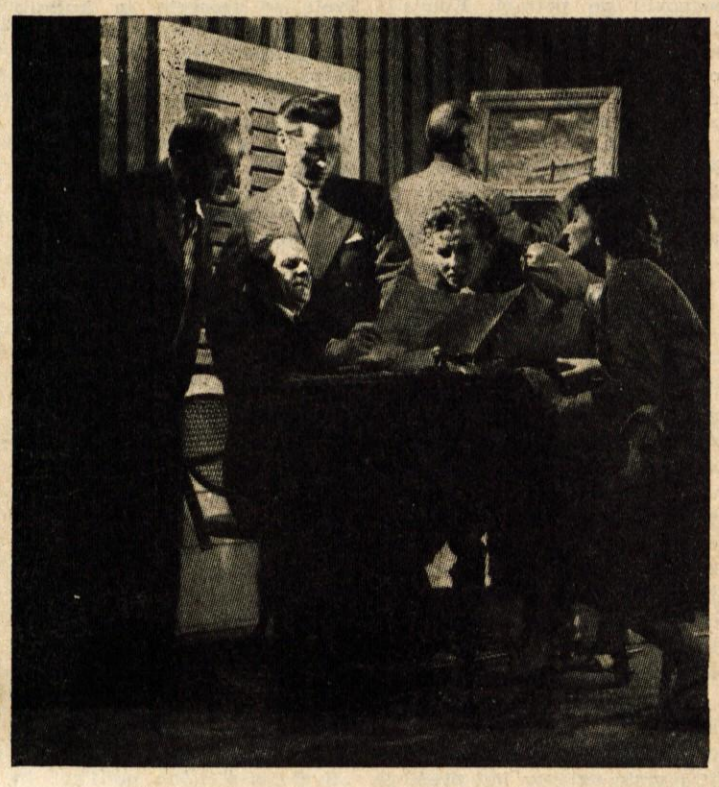

oblične gmote uspelo napraviti predstavo. Dokaj srečno je zbral razkosane ude »Christopherja Beana« in jih povezal v organsko celoto, dasi je bila tu in tam vezna žica opazna. V igri je znal z domiselnim pripravljanjem prehodov in transponiranjem posameznih likov, zlasti Abbynega, vnesti manjkajočo notranjo dramsko logičnost. Največjih razpok v dramski gradnji, kot je izkrivljenost Abbynega lika ob barantanju za portret in »poánta« s poročnim listom, mu seveda ni uspelo zagladiti. Tudi raznorodnih pisateljevih likov mu ni uspelo uglasiti v enoten igralski slog. Na odru se istočasno pojavljajo ljudje iz drame, socialno kritične komedije in farse ter vsak čas preusmerjajo gledalčeva občutja.

Težko bi Pretnar dosegel, kar je hotel, da ga nista v njegovem prizadevanju tako krepko podprla Angelca Hlebcetova v vlogi Abby in Francé Trefalt kot dr. Hagget. Hlebcetova je kot Abby prepričala. Od vsega začetka smo vedeli in ji verjeli, da živi v tej neprijetni družini le v spominih na tistih nekaj dragocenih in srečnih dni ob slikarju, ki jo je naučil gledati in ljubiti. Z rahlo ironijo in prizanesljivim nasmeškom duhovno močnejšega človeka gleda na gomazenje človečkov okrog sebe. Za silo ji verjamemo, da njen navznoter in v preteklost obrnjeni pogled ne opazi nevažnih zunanjih dejstev, kot je praktična korist njenega poročnega lista; prenaivnega odnosa do ljudi, ki ji hočejo izpeljati portret, pa tudi naši Abby ne verjamemo.

Navideznemu poštenjaku dr. Haggettu je Francé Trefalt že v ekspoziciji z rahlim niansiranjem in nekaterimi značilnostmi v zunanji igri dodal nekaj labilnosti v značaju in tako psihološko pripravil po avtorju neutemeljeno preobrazbo poštenega moža, katerega poštenje pa ima svojo ceno. Pokazalo se je, ko pospravi v presledku nekaj minut dvakrat denar za hipotetični slikarjev dolg, da je cena vendarle mnogo nižja, kot bi nas avtor in igralec rada prepričala. Pač pa je Trefalt v drugem delu igre vidno prerastel avtorjev kalup in pokazal plastično figuro poosebljene pohlepnosti.

Žena dr. Haggetta (V. Blanč) in starejša hči Ana (Nada Bavdaževa) sta izrazita in znana komedijska klišeja in tako sta ju tudi interpretki odigrali. Njuno igro bi bilo treba pridušiti in vskladiti z ostalimi igralci. Mlajša hči Susan (Anka Cigojeva) in njen fant Warren Creamer (Laci Cigoj) sta s toplo igro vnesla nekaj sveže sape v zatohlo ozračje Haggettovega doma.

Obema lovcema na kaline, Tallantu (Lado Štiglic) in Rosenu (Metod Mayer) je manjkalo v izgledu, pa tudi v sicer razgibani igri tipike ameriškega businessmana, krepkega obradka in trdega nasmeška ter togih kretenj, pečata, ki ga brž vtisne Amerika tudi vsakemu priseljencu. Na cesti, v vlaku ali na ladji takoj spoznaš Nemca, Angležinjo, Italijana, slovenskega povratnika iz ZDA itd., na odru pa ne ugotoviš narodnosti nastopajočega, dokler ti je sam ne pove. Ugotovitev ne velja samo za to igro, niti ne le za naš oder. Paradno figuro Davenporta je postavil Jože Pristov dostojanstveno, le v tonu je preveč pridigarski.

Po sebi prijetno sceno, ki pa ni dihala v ritmu Nove Anglije, je zasnoval Niko Matul. Tudi kostumi po zasnovi Milene Kumarjeve predstavljajo majhno srednjeevropsko mestece in ne Amerike.

Še končna pripomba: svoj čas je študiju iger prisostvoval tudi lektor. Zadnja premiera je prav boleče dokazala potrebo, da se ta praksa ponovno uvede.

Francé Bratkovič

Tudi tržiško muzejsko društvo živahno deluje

Odkrili so spominsko ploščo Vilku Polaku, našemu tehničnemu strokovnjaku za ceste in železnice

V dneh 16. in 17. oktobra je tržiško muzejsko društvo pokazalo sadove svojega dveletnega dela. Na občnem zboru, ki je bil v soboto zvečer, je bilo iz poročil razvidno, kako veliko delo je društvo opravilo od svoje ustanovitve do danes. Saj je zbranega toliko dragocenega materiala, da bi se mogel tržiški muzej že danes — če bi imel seveda na razpolago potrebne prostore — dostojno postaviti ob stran ostalim slovenskim muzejskim zbirkam. Občni zbor muzejskega društva so obiskali številni ugledni gostje iz Ljubljane, tako prof. Helena Menáše, zastopnica Sveta za prosveto in kulturo LRS, dr. Jože Kastelic, ravnatelj ljubljanskega narodnega muzeja, prof. ing. Ciril Rekar in prof. Franjo Baš, zastopnika Tehniškega muzeja Slovenije, tov. I. Mohorič, znanstveni sodelavec ekonomske fakultete, ing. Torkar, ki je zastopal Društvo inženirjev in tehnikov in drugi, — Tržičani sami pa so pokazali premalo zanimanja za občni zbor muzejskega društva, ki ima tolikšne načrte za bližnjo bodočnost.

V nedeljo zjutraj se je zbrala na razstavi še večja družba uglednih gostov. Poleg tistih, ki so prispeli že prejšnji večer, smo imeli Tržičani čast pozdraviti v svoji sredi glavnega tajnika Slovenske akademije znanosti in umetnosti univerzitetnega prof. dr. Milka Kosa, zastopnika Zavoda za spomeniško varstvo tov. Eda Turnherja, ravnatelja Mariborskega pokrajinskega muzeja prof. Boja Teplyja, sodelavca ekonomske fakultete dr. Josipa Žontarja, zastopnike muzejev iz Škofje Loke, Jesenic in Krope.

Ko je predsednik tržiškega muzejskega društva tov. Zdenko Lavička odprl razstavo, ki je prikazala del zbirk tržiškega muzeja, se prisotni niso mogli načuditi bogastvu, ki se je v Tržiču že zbralo. Zlasti je vzbujala pozornost zbirka kovaškega orodja, ki je gotovo pri nas edinstvena, prav tako kot stara čevljarska delavnica, ki je danes že prava muzejska dragocenost in ne manj zbirka, ki prikazuje delavnost starih strojarjev ter zbirka dragocenih farmacevtskih predmetov, znana tudi izven naše države in predstavlja evropsko zanimivost.

Razen tega so številni obiskovalci videli na razstavi še kotiček tržiškega ljudskega pesnika Vojteha Kurnika in kotiček inženirja Vilka Polaka. Ves dan je bila razstava polna občudujočih Tržičanov, ki se je kar niso mogli nagledati.

Ob 11. uri dopoldne je tržiško muzejsko društvo odkrilo na Zg. Kajži spominsko ploščo slavnemu Tržičanu Vilku Polaku. Ko je prof. ing. Ciril Rekar orisal lik tega prvega našega tehniškega strokovnjaka, ki je gradil ceste in železnice po vsej srednji Evropi in v Mali Aziji in tako ponesel v svet slovensko ime ter ostal tudi po vrnitvi v domovino zaveden Slovenec, je odkril na njegovi rojstni hiši spominsko ploščo in jo izročil v varstvo LOMO v Tržiču. Podpredsednik LOMO Tržič, tovariš Kravcar se je muzejskemu društvu zahvalil, prevzel ploščo v varstvo in obljubil društvu še nadaljnjo moralno in materialno pomoč.

Gostje so si ogledali še zanimivosti starega Tržiča, fužino Germovko in druge zgodovinske objekte in se nato po kosilu zapeljali k spomeniku pod Ljubeljem. Položili so venec in se poklonili spominu trpinov, ki so tod delali in umirali.

Tržič je ta dan doživel velik kulturni praznik in upamo, da ni več daleč čas, ko bo mesto dobilo svoj stalni mestni muzej, ki mu je zaenkrat ovira le velika stanovanjska stiska.

Tečaj za mojstre na Jesenicah

V Železarni Jesenice so organizirali trimesečni tečaj za mojstre, ki prej niso imeli možnosti za večjo teoretično izobrazbo. Omenjeni tečaj obiskuje okrog 150 mojstrov. Na predavanjih se bodo seznanili z organizacijo dela, obratno administracijo, delavskim samoupravljanjem, delovno disciplino, higieno in zaščito dela ter z družbenim planom. Obdelali bodo tudi poglavja iz slovenske slovnice in praktičnega računstva. S tem tečajem je uprava jeseniške železarne ponovno dokazala izredno skrb za vsestransko izobraževanje svojega kadra.

vas — reka Sora.

9. **Sovodenj:** V Hotavljah proti severu po vodotoku Kopačnica — Joškovec — Vrahovec — po bivši državni meji do Hobovša in dalje po bivši državni meji preko kote 968 na koto 847 in navzdol v Soro pri Muhovcu — od tod po Sori v Hotavlje.

10. **Žiri:** Meja prične pri Muhovcu pri Sori — teče proti vzhodu — Javornik — Planinšek — Bron — kota 900 kota 860 — 801 — 908 — 961 — Goli vrh — kota 874. Tukaj zavije proti jugozahodu po kolovozni poti do naselja Lešče in nato proti jugu po kolovozni poti in dolini do naselja Dolinar. Dalje po kolovozni poti do znamenja Hlevišče in na Sopot, nato pa naravnost na bivšo državno mejo — od tam pa preko državnega mejnika med Pircem čez koto 847 na Muhovec ob Sori.

11. **Zalilog:** od Podrošta po potoku navzgor — Zg. Danje — Sorška peč — Travh — Petrovo brdo — Hoč — Porezen — po bivši državni meji do Blegoša in po poti do Črnega kala. Nato po Muštrovi grapi do Selške Sore in po Sori navzgor do Podrošta.

12. **Železniki:** Od Črnega kala — blegaške ceste do naselja Rovte po grebenu do kote 890. Po gozdni poti do Hodice do znamenja in naravnost v studensko grapo in po grapi v Soro do mostu v Studenem. Dalje ob Sori proti jugovzhodu 300 m od Jernačevega mostu — nato pravokotno med Krulcem in Mlakarjem po poti na cesto Selca — Železniki in po njej severozapadno skozi vas Studeno do Potokarja. Tu se meja odcepi od državne meje in gre po grapi na pot, ki pelje v Kališe — nato v Jurkov potok in dalje po poti do kote 857 in 1283 ter dalje po gozdni poti na Mošenjsko planino. Od to po grebenu na Kotlič — Rastoke — Mosti — Jesenovec — ratitovška cesta — po cesti na Prtovč po stezi na Jesenovec ob Selški Sori. Nato po Sori do izliva Davče in po potoku Davča do žage — po Muštrovi grapi v Gače ter po drsani dolini na blegaško cesto — Črni kal.

13. **Selca:** Od Rovt po blegaški cesti do kote 855 — greben Dečko — po dolini navzdol na koto 598 in po kolovozni poti v Praprotno do Sore. Od tu dalje na Srednik in na Lavtarski vrh kjer meja zavije proti vzhodu po poti in po grebenu na Čepule na Špičasti hrib. Od tod po grebenu na koto 810 in 941 severno od kote 690 in dalje na koto 722. Od tod dalje po gozdni poti do Sv. Jere in po grebenu na Sv. Križ — od tukaj pa po dolini in potoku v Studeno — dalje po cesti na Jernačev most na Sori. Od tod 300 metrov zapadno do studenske grape in po njej na Mali vrh do kote 890 in po kolovozni poti na koto 1005.

14. **Šenčur:** Od Kranja od izliva Kokre v Savo po reki Kokri do mostu v Tupaličah, ki pelje v Preddvor. Od tod po cesti do občinske poti, ki pelje v Olševek in nato po potoku v Luže in Srednjo vas — od tu pa v Šenčur. Iz Šenčurja po cesti v Voklo. V Voklem zavije po cesti v Trboje in v Savo. Od Trboj po Savi do Kranja.

15. **Križna gora:** Od Škofje Loke po selški dolini do mostu v Praprotnem — od tu proti severu na Lavtarski vrh in po grebenu do korita Planica — od tu po grebenih jugovzhodno do rdečega mlina. Od mlina po potoku Suha do mostu iz Dorfarjev na Sv. Duh in po kolovozni poti v Dorfarje na cesto Kranj — Škofja Loka. Nato po cesti na Suho od tod na spodnjo cesto do potoka Sušica — Sora.

Gospodarske novice iz vse države

PRVE TONE ALUMINIJA

V Kidričevem so po desetdnevnem poskusnem pogonu obrata elektrolize prelili v bloke prve tone aluminija. Prvih 20 peči je že prižganih, v kratkem jih bo 30 in nekaj pozneje še deset. Tako bo 20. novembra gorelo že 40 peči, proizvodnja pa bo znašala dnevno 12 ton. Spomladi 1955. pa bo v Kidričevem gorelo že 80 peči. Od zgraditve elektrarn v Vuhredu in Šoštanju je odvisno, kdaj bodo lahko zagorele v prvem obratu vse peči, ki jih je 145.

POVEČANA PROIZVODNJA

V poznanih borskih rudnikih bakra bo prihodnje leto proizvodnja povečana za 20 odstotkov. Zvišanje proizvodnje je posledica uvedbe modernih sredstev za izkoriščanje.

NOVE DELAVNICE

V splitski ladjedelnici grade velike nove mizarske delavnice, ki bodo delale izključno samo za potrebe ladjedelnice v Splitu in v drugih lukah na jadranski obali. Po dograditvi bodo delavnice letno lahko obdelale 3.000 kubikov lesa.

GRADNJA PREDORA

Na novi cesti, ki jo gradijo iz Solina v Klis, bodo pričeli graditi 1.000 metrov dolg predor, ki bo potekal točno pod trdnjavo v Klisu. Cesta predstavlja začetek del pri rekonstrukciji glavne ceste Split — Sinj — Sarajevo.

TRGOVINSKI SPORAZUM

Pred kratkim je bil podpisan trgovinski sporazum med Bolivijo in Jugoslavijo. Za Jugoslavijo je sporazum podpisal poslanik v Boliviji, — Djurdjev.

INOZEMSKI TURISTI

V prvih osmih mesecih letos je bilo v jugoslovanskih hotelih 740.000 nočnin, kar pomeni, da jih je bilo le 20.000 manj, kot vse lansko leto.

O delu komisij za formiranje komun na Gorenjskem

Komisije zaključujejo svoje delo

(Nadaljevanje s 1. strani)

preteklega leta in brez akumulacije ter brez davka na višek sklada plač 1,280,970.000 dinarjev, proračunski izdatki za komune bi znašali 748,324.000 dinarjev, proračunski izdatki zveze komun pa 256,555.000 dinarjev. Za investicije bi ostalo še okoli 287 milijonov dinarjev.

V nadaljevanju je komisija razdelila komune po gospodarski moči v tri skupine, in sicer Kranj in Jesenice v prvo, Škofjo Loko, Tržič in Radovljico v drugo in Bohinj, Bled, Cerklje, Železnike ter Gorenjo vas v tretjo skupino. Na podlagi tega je komisija postavila organizacijski sestav po komunah in za okrajno skupnost komun, ki ga pa mora obdelati še komisija za organizacijo in kadre.

Komisija za prosveto in kulturo

Na svoji zadnji seji je ta komisija obravnavala organizacijo bodočih Svetov za prosveto in kulturo in tajništev. Na podlagi obširne razprave je sprejela sklep, naj bo v bodočih SPK samo pet obveznih odborov in sicer za šolstvo, finančno gospodarski odbor, odbor za izvenšolsko vzgojo, odbor za predvojaško vzgojo in odbor za varstvo kulturnih spomenikov. Teh pet odborov naj bi imel prav vsak SPK, vsi ostali odbori v svetih komun pa naj bi se ustanovili po potrebi. Komisija je tudi predlagala, naj bi se po komunah ustanavljali občasni odbori, ker je praksa pokazala, da je bilo delo v takih odborih najbolj plodno.

Bodoče komune so po številu šol, učiteljskega kadra in učeče se mladine tako različne, da komisija ni mogla postaviti nekih določenih predlogov o enotnem številu uslužbencev.

V kranjski komuni, ki bo obsegala največje področje, naj bi bili načelnik prosvete, referent in administrator. Jesenice, Radovljica, Škofja Loka in Tržič naj bi imeli referente in administratorja, vse ostale komune pa naj bi imele samo referente, ki naj bi poleg svojega dela opravljali tudi tekoče pisarniške posle. Posebno pozornost je komisija posvetila organizaciji šolske inšpekcije, ki ne bi bila več osredotočena pri Svetu za prosveto in kulturo OLO. Na okraju naj bi ostali samo inšpektorji za osnovne šole, za predvojaško vzgojo in za predšolsko vzgojo.

Vse te predloge bo komisija dostavila v obravnavo obema okrajnima odboroma, o investicijah v prosvetnih ustanovah pa bo razpravljala na svoji naslednji seji.

Komisija za ljudsko zdravstvo in socialno politiko

Najprej je končala s svojim delom komisija za zdravstvo in socialno politiko. Komisija je že sestavila svoje predloge, ki so izredno izčrpni in zajemajo vso dejavnost sedanjih odborov pri svetu. Komisija je ugotovila, da se v skladu s formiranjem komun tudi v zdravstvu pojavlja težnja po decentralizaciji. Organizacija zdravstvene službe naj bi bi se prilagodila območju bodočih komun.

Komisija je z ozirom na obstoječe stanje in predpise glede zdravstvenih ustanov sprejela vrsto sklepov kot predloge okrajnima ljudskima odboroma, iz katerih posnemamo najvažnejše.

Samostojni zdravstveni domovi naj se ustanovijo v Kranju, Škofji Loki, Tržiču, Radovljici, Jesenicah in Bledu. Tem bi se priključile sektorske ambulante. Vsi domovi naj bi opravljali vso preventivno in kurativno službo, sredstva za preventivo naj bi črpali iz okrajnega proračuna. Vse pravice, ki jih je doslej imel OLO do svojih zdravstvenih domov, naj bi se prenesle na bodoče komune. Zveza komun pa naj bi prihodnje leto ustanovila Centralni higienski zavod za območje obeh okrajev. Zavod naj bi bil najvišji organ higienske službe v okraju. Dosedanja higienska postaja Radovljica naj bi ostala na Jesenicah in bi poslovala kot izpostava okrajnega higienskega zavoda.

Svet za socialno politiko in zdravstvo pri OLO naj bi imel svoje odbore in komisije, stalnega ali začasnega značaja. Ljudski odbori komun pa naj bi izvajali samostojno vso zdravstveno službo na svojem področju. Po sporazumu z OLO naj bi ti ustanavljali porodnišnice, poliklinike, reševalne postaje, zdravstvene posvetovalnice itd. Okrevališči na Posavcu in v Gozd Matrtuljku ter jeseniško bolnišnico pa naj bi prevzela zveza komun.

Komisija je pri nadaljnjem delu sprejela sklep, naj bi se vse zadeve s področja skrbništva in zaščite matere in otroka prenesle na komune. Delo skrbniškega organa in organa za zaščito matere in otroka bi se moralo vse bolj naslanjati na množične organizacije.

V skrbniških zadevah bi bil OLO le drugostopni organ, ki bi opravljal nadzor nad delom Svetov za ljudsko zdravstvo in soc. politiko pri komunah.

Zadeve s področja splošnega skrbstva naj bi v celoti prešle na komune. Za štipendiranje dijakov visokih, srednjih in strokovnih šol naj bi bil pristojen edino Svet za prosveto pri komuni, ki bi tudi podeljeval štipendije. Invalidnine VVI naj bi začasno ostale kot doslej, to se pravi za kranjski okraj referat v Kranju pri zvezi komun in za radovljiški na Jesenicah, kjer naj se ustanovi izpostava invalidskega referenta.

Službo inšpekcije dela bi bilo potrebno decentralizirati po komunah s pridržkom, da naj se inšpekcija ustanovi le tam, kjer ima zagotovljen in upravičen obstoj. Ta služba bi morala ponekod zajeti tudi področja sosednje komune, kjer ni dovolj razvite industrije. Tudi podjetja oziroma sindikati naj bi še naprej volili svoje notranje inšpekcije dela, ki bi bile v pomoč okrajni in občinski. Na vsak način pa bi se morala inšpekcija dela približati proizvajalcem v komunah.

Socialnega zavarovanja ne bo mogoče iz tehnično-gospodarskih razlogov takoj decentralizirati, zato naj bi do nadaljnega ostala oba okrajna zavoda za zavarovanje. Ustanovila pa naj bi se še v Tržiču in Škofji Loki.

NEKAJ ZA NAŠE ŽENE

Kako pridobimo prostor

Pomanjkanje stanovanjske površine je dandanes splošen pojav. Zato je treba, da obstoječe prostore čim racionalneje izkoristimo in razmestimo vso opremo tako, da bo zavzela kar najmanj prostora.

Pred vsako preureditvijo stanovanja moramo vse kotičke dobro pregledati in proučiti najrazličnejše možnosti za namestitev pohištva. Nato izračunamo tudi prostornino stanovanja. Že na prvi pogled lahko opazimo, da zavzemajo stene največ površine, zakaj nam torej ne bi služile za razmestitev naših stvari.

Najprej bomo n. pr. uredili dnevno sobo, ki je gotovo prenatrpana, posebno če je družina številna. V njej navadno sprejemamo goste in ni redek slučaj, ko se obiskovalec zaradi prenapolnjene sobe skoraj ganiti ne more. Stole bomo v tem primeru vsekakor obdržale, ker morajo stati na tleh, lahko pa bomo mizo, ki nam odvzema ogromno prostora, zamenjale s premično desko, katero po želji lahko dvignemo in pritrdimo ob zid. Če je ne rabimo, jo prekrijemo po možnosti z draperijo, ki ustreza prevleki ostalega pohištva ali zastorom. Namesto velike, nepraktične pisalne mize je zelo prikladna omarica s policami za knjige in razne pisarniške predmete, pritrjena ob steni. Odpira se na navzdol, tako da nam njena vratca služijo kot pisalna miza. Nadalje je zelo praktičen tudi viseči bifé, v katerega zložimo krožnike, čaše, steklenice s pijačo itd. Na prostoru ponovno pridobimo, če pod omarico postavimo stole, dokler jih ne uporabljamo.

Zatem preidemo lahko na spalnico. Ta mora biti že tako enostavna in svetla, zato v njej ne bomo mogle kaj dosti poenostavljati. Le nočne omarice lahko nadomestimo z ličnimi, lepo zaobljenimi deskami, ki jih čez dan lahko spustimo ob zidu. Stene spalnice naj ne bodo polne družinskih slik. Za lep okras si nabavimo raje kako umetniško delo in pa dvoje svetilk, ki jih pritrdimo ob stene. Senčniki naj bodo po možnosti premakljivi.

V tako urejenem domu bomo dobili občutek, da so se njegove stene razmaknile, prej utesnjen prostor bo naenkrat postal svobodnejši, v katerem človek ne pogreša več zraka. Te ideje bodo gotovo marsikateri gospodinji pomagale uresničiti to, kar se je zdelo dosedaj nemogoče in neizvedljivo.

Iz česa naj bodo kuhinjske krpe

Za brisanje kozarcev si vedno oskrbimo le odrezke platnenih tkanin, to pa zaradi tega, ker se na gladki površini čaše vlakna ne smejo videti. Popolnoma čiste čaše bomo imeli le takrat, kadar jih zbrišemo s platnenimi krpami. Res so nekoliko dražje, zato pa so tudi dalj časa uporabne in manj se umažejo, ker ne vpijejo toliko nesnage. Za posodo iz porcelana vzamemo krpe lahko iz polplatna ali bombaža. Prav tako za brisanje loncev, le da so v temnejši barvi. V vsaki kuhinji so poleg tega potrebne tudi brisače za roke. Najbolje je, da so živahno pobarvane, kajti bele se prehitro umažejo.

Gospodinja, ki pere perilo dvakrat v mesecu, potrebuje za svoje gospodinjstvo sledeče število kuhinjskih krp: 4 lanene krpe za brisanje kozarcev, 2—4 krpe iz polplatna ali bombaža za porcelan, 2—4 bombažne krpe v temnejših barvah za lonce, 2 krpi za jedilni pribor in 2 kuhinjski brisači.

Moda

Lahka volnena obleka, ki se zapenja kot halja, za našo delovno ženo

šport ★ šport ★ šport

Kranjski smučarji pripravljeni!

Smučarsko društvo Udarnik, ki združuje smučarje mesta Kranja in okolice, se že dalj časa intenzivno pripravlja za letošnjo sezono. Večina članov, ki resno mislijo poseči v borbo za najboljša mesta na letošnjih tekmovanjih, pa trenira v telovadnici in tudi na prostem že skozi vse leto.

Vodstvo društva se ukvarja s težkimi problemi ustvariti tem smučarjem pogoje, da bodo lahko uspešno tekmovali in zastopali Kranj. No, te težave poznajo v Kranju vse športne panoge, namreč vprašanje finančnih sredstev. Mislim, da bi v Kranju lahko našli denar tudi za to panogo. Morda je rešitev tega v enotnem športnem društvu v Kranju,

Prejšnji teden je bil na pobudo Udarnika sestanek z učitelji in profesorji za telesno vzgojo, kjer so obravnavali predvsem, kako zainteresirati kranjsko šolsko in izvenšolsko mladino, da se vključi v smučarski šport. Po daljši razpravi, ki je temeljila na tem, da dosežemo v smučanju množičnost, so učitelji in profesorji sprejeli nekaj sklepov. Prvič se jim zdi potrebno, da mladino za ta zdravi šport pridobimo že v jeseni. V te namene bo društvo Udarnik predvajalo po šolah smučarske filme, kjer bo imel vsakdo priliko videti vrhunske tekmovalce, njihovo borbenost in seveda tudi čudovito lepoto snežnih poljan. Vse, ki se bodo potem želeli vključiti v društvo, pa bodo nato vključili v smučarsko šolo. To šolo bodo vodili smučarski učitelji ter ostali tekmovalci kranjskega Udarnika. Šola bi bila razdeljena po potrebi v manjše grupe, trenirali pa bi 2 krat tedensko na bližnjih smučarskih terenih. Namen tega je

MNOŽIČNOST

Seveda se potem lahko iz te množičnosti izkristalizirajo tudi bodoči zastopniki in predstavniki klubskih barv Udarnika. Mislim, da je to način pridobitve novih klubskih tekmovalcev. Pri tem je treba poudariti, da bomo lahko na podlagi takega načina dela tudi dostojno zastopali Kranj na skupnem tekmovanju gorenjskih smučarjev, ki se imenuje

ZLET GORENJSKIH SMUČARJEV

To je tekmovanje, ki dobiva tradicionalno obliko preiskusa smučarske moči in množičnosti tega športa na Gorenjskem. Letos bo tako imenovana »Gorenjska olimpiada« v Tržiču.

ŠE TEČAJ NA JOŠTU

Povedati moram še to, da bo pri smučarski šoli, katero sem že preje omenil, na Joštu organiziran tečaj za najboljše iz te šole. Ta tečaj bo v času zimskih počitnic in bo imel nalogo, da najboljše iz te šole izpopolni v smučarski tehniki. Tukaj bi rad poudaril tudi, da ima Jošt lep smučarski dom in da so v okolici

LEPI SMUČARSKI TERENI

Kranjski smučarji poznajo te terene. Tudi Ljubljančani radi obiskujejo naš dom zaradi odličnih terenov. Naša želja je, da ta teren spozna vsa naša mladina, ter se v lepi naravi sprosti in naužije svežega zraka. Tudi to je način, da našo mladino pripravimo do tega, da se nauči zabavati v prosti naravi, ne pa po gostilnah, pri kartah itd.

Uspel lahkoatletski miting

Preteklo soboto popoldne je bilo na igrišču Korotana v Kranju vse živo. Mladinci in mladinke kranjskih srednjih šol in športnih društev so v počastitev 35-letnice SKOJ izvedli lahkoatletsko tekmovanje, ki je izredno lepo uspelo. Sicer so bila lahkoatletska tekmovanja srednjih šol v Kranju vsako leto, vendar moramo tokrat reči, da tako velike udeležbe pa dobre organizacije na teh tekmovanjih doslej še ni bilo. Nastopilo je okoli 130 mladincev in mladink. Letos je izredno presenetila ekipa I. gimnazije iz Kranja, ki je zanesljivo zasedla prvo mesto. Ekipi Tekstilnega tehnikuma in Kranjskega akademskega društva sta ji sicer bila enakovredna partnerja, — vendar nista mogli nabrati toliko točk. Vse ostale ekipe so nekoliko zaostajale za prvimi tremi, vendar to ni motilo tekmovanja, ker so bili tekmovalci dobro razpoloženi, kar nam pričajo tudi doseženi rezultati.

Še eno ugotovitev lahko postavimo, ki nas lahko samo razveseljuje. Vsa leta doslej je gledalec sličnih tekmovanj v Kranju imel vtis, da so bile tekme pripravljene ad hoc, tekmovalci pa na naporne discipline sploh niso bili pripravljeni. Tega občutka smo se letos lahko znebili, kajti tekmovalcem se je poznalo, da so se na tekmovanje dalj časa pripravljali, in da so v primerni fizični kondiciji.

Prav gotovo bodo taka tekmovanja poživila športno življenje v Kranju, lahka atletika pa si bo pridobila novih prijateljev in tekmovalcev.

Na tekmovanju so bili doseženi sledeči rezultati: **tek 1000 metrov:** 1. Rebolj 2,45:8; **200 m:** 1. Čenčič 12,3; **skok v višino:** 1. Zupan 1,75 m; **met krogle:** 1. Kržišnik 13,05 m; **met kopja:** 1. Marinšek 44,52 m; **skok v daljino:** 1. Zicherl 5,98 m. — Ženske: **tek na 60 m:** 1. Jeršnik 8,9 sek.; **200 m:** 1. Jeršnik 30,6 sek.; **skok v daljino:** 1. Križ 4,17 m; **skok v višino:** 1. Jereb 1,20 m; **met krogle:** 1. Dežman 9,56 m.

Pokal zmagovalca, ki ga je podaril Mestni komite LMS, je prejela ekipa I. gimnazije, sledijo ji ekipa Tekstilnega tehnikuma, KAD, Gumarske šole, Iskre, Udarnika itd.

Nogomet po Gorenjski

TRŽIČ : LOČAN 5:3 (3:3)

V nedeljo sta se v Tržiču srečali nogometni enajstorici Ločana iz Škofje Loke in Tržiča. Obe moštvi sta po računih na papirju imeli enako izgledov na uspeh, le da so Tržičani imeli prednost domačega igrišča, ki so jo izkoristili šele v drugem delu. Obe moštvi sta začeli z ostrim tempom in obe obrambi sta imeli polne roke dela. Najprej se je sreča nasmehnila gostom, ki so že v sedmi minuti dosegli vodstvo, vendar so Tržičani eno minuto pozneje rezultat izenačili. Pred koncem polčasa so Ločani zopet dosegli vodilni gol, vendar so domači nekaj minut za tem rezultat ponovno izenačili. V drugem delu igre pa so prevzeli pobudo na igrišču Tržičani in zaradi preostre intervencije obrambe Ločana je sodnik dosodil kazenski strel, ki je pravzaprav odločil tekmo. Dvajset minut pred koncem tekme pa je domačim ponovno uspelo zabiti gol.

Tekma, ki je bila fair, kljub vsej ostrini in hitrosti, je pokazala, da na Gorenjskem nogomet počasi napreduje.

JESENICE : PREŠEREN 6:2

Jeseničani so v prvenstveni tekmi le s težavo odpravili požrtvovalne goste iz Lesc. Po rezultatu tega sicer ne bi sodili, vendar so bili gostje dokaj enakovreden nasprotnik. Poznala se jim je odsotnost 2 igralcev, ki sta bila preteklo nedeljo izključena.

BLED : MLADOST 1:2 (0:2)

Na Bledu je v nedeljo gostovalo moštvo kranjske Mladosti. Tekma je bila precej zanimiva. Obe moštvi sta precej grešili in zapravili vrsto ugodnih priložnosti za dosego gola. Večja iznajdljivost in odločnost pred golom pa je Kranjčanom prinesla dve dragoceni točki.

SVOBODA : HRUŠICA 2:0

Moštvo Svobode iz Šenčurja je v nedeljski tekmi osvojilo prvi dve točki v tem tekmovanju. Šenčurjani so se na to tekmo dalj časa pripravljali in vložili vanjo mnogo truda. Z izredno požrtvovalnostjo in borbenostjo se jim je posrečilo, da so zasluženo zmagali. Tekma je bila lepa in v dovoljenem okviru. Gledalci so navdušeno pozdravili prvi uspeh domačega moštva, ki upamo ni zadnji.

LOČAN : BLED ml. 2:0

LOČAN : BLED pion. 4:2

PREŠEREN : TRŽIČ pion. 2:2

SPORED PRVENSTVENIH NOGOMETNIH TEKEM GORENJSKE

za nedeljo, 31. oktobra 1954

Na Jesenicah ob 15. uri — Jesenice : Ločan, službujoči Janiček.

Na Bledu igrišče Bleda ob 15. uri — Bled : Hrušica, službujoči Naglič.

V Lescah igrišče Prešerna ob 15. uri — Prešeren : Mladost, službujoči Vovk.

V Tržiču ob 15.15 uri — Tržič : Korotan B, službujoči Dobrin.

V Škofji Loki ob 15. uri — Ločan : Mladost, mladinci, službujoči Bavdaš.

Republiško prvenstvo modelarjev

Preteklo nedeljo je bilo v Lescah pri Bledu 7. povojno prvenstvo modelarjev Slovenije. Tekmovanja se je udeležilo 52 modelarjev iz vse Slovenije z okoli 60 letalskimi modeli. Lepo vreme je privabilo na tekmovanje tudi večje število gledalcev.

Rezultati so naslednji: v ekipnem plasmanu si je zagotovila je dosegla 2322 točk, na drugo prvo mesto ekipa iz Ljubljane, ki je dosegla 2322 točk, na drugo mesto se je povzpela ekipa »Železničarja« iz Ljubljane s 1709 točkami, tretja je bila ekipa iz Črnuč, četrta iz Litije itd.

Za popoldne pa je Alpsko letalski center v Lescah pripravil zanimiv miting.

Skrivnost elsinorskega gradu

STROKOVNJAKI INTELLIGENCE SERVICEA SO UGOTOVILI, DA SO VERZI NA SHAKESPEAROVEM NAGROBNEM SPOMENIKU ŠIFRIRANA OPOROKA VELIKEGA PESNIKA. — ŠIFRO SO PREBRALI IN ODKRILI TAJNOST IZVIRNEGA ROKOPISA DRAME HAMLET, KI JE SKRIT NEKJE V TAJNIH ROVIH ELSINORSKEGA GRADU.

Good Frend for Iesus SAKE forbeare
To diGG TE Duſt EncloAſed HE Re
Bleſe be TE Man ſpares TEs Stones
And curſt be He moves my Bones

Dobri prijatelj, zaradi Kristusa prepreči,
da se prekoplje prah, ki je tu shranjen.
Blagoslovljen naj bo človek, ki spoštuje to kamenje,
a preklet tisti, ki mu vznemirja kosti.

Napis iz Elizabetinih časov na Shakespearovem nagrobnem spomeniku je že zdavnaj zanimal številne strokovnjake, kajti še danes so prepričani, da je verze sestavil pesnik sam in nekaj dni pred svojo smrtjo naročil, naj mu jih vklešejo na nagrobnik. Strokovnjaki so slutili, da mešanje velikih in malih črk brez posebnega vrstnega reda mora pomeniti neko skrivnost, ki jih je imelo Shakespearovo življenje tako veliko. Do pred kratkim pa niso o tem napisu še ničesar vedeli.

Skrivnost pa je odkril Ib Melchior, poznani angleški strokovnjak za šifre. Med vojno je bil zaposlen v oddelku za dešifriranje sovražnikovih poročil. Tam si je pridobil izredne izkušnje in veliko znanje v kriptoanalizi. S pomočjo svoje bogate prakse je razvozljal skrivnost velikih in malih črk, ki so vklesane na nagrobniku. — Melchior je za to delo porabil polnih sedem let. Najprej je moral odkriti tip tajne šifre na spomeniku. Strokovnjakom je znano, da sta bili v XVIII. stl. v rabi dve vrsti oz. dva sistema tajnih pisav. Melchior je računal, da jih je tudi veliki pesnik poznal, vendar nikakor ni mogel ugotoviti, zakaj naj bi Shakespeare zapustil tajno oporoko bodočim rodovom. Kaj je imel povedati o svojih delih, kajti oporoka verjetno govori o njih? Značilno je, da kljub temu, da je bil izredno ploden pisec, niti ena vrstica vseh njegovih del ni napisana z njegovo roko — vsaj doslej še niso našli niti enega rokopisa.

Pri analizah šifre označijo strokovnjaki najprej serijo besed, ki naj bi jih tajno sporočilo vsebovalo. Če prvi poskus ne uspe, nadaljujejo z delom toliko časa, dokler ne pridejo do zaželenega rezultata. Melchior je v šifri iskal besedo »Hamlet«, ker je bila ta drama Shakespearu najljubša. Po številnih analizah je ta Anglež odkril, da na prvi pogled popolnoma brezsmiselna uporaba velikih in malih črk predstavlja zvrst dvočrkovne šifre. V tem sistemu šifriranja se uporabljata namreč dva sistema črk, n. pr. romanski in latinski. Namesto tega pa so na spomeniku male in velike črke, ker je te veliko laže vklesati v kamen.

Ko je Melchior izdvojil te črke in vsako skupino posebej ostevilčil, je prišel do naslednjega zaključka: od 36 številk se ena štirinajstkrat ponavlja. V angleščini se največkrat uporablja črka »e«, zato je številko »1« označil s črko »e«. Po številnih poskusih in izločenju raznih začetnih besed je Melchior začel proučevati besedo »Hamlet«. V tej besedi je namreč vsaka črka drugačna, torej je moral poiskati pet različnih številk, ki bi ustrezale vsaki posamezni črki, črko »e« pa je že poznal. Z dolgim in napornim delom je končno uspel. — Našel je tole besedilo: **V klinasti celici na Elsinoru je prvo Hamletovo delo.**

Ali je Shakespeare bil v Hamletovem gradu, je še danes neznano. Zgodovinarji so ugotovili, da je na elsinorskem gradu leta 1586. sicer bila neka igralska skupina, vendar Shakespearovega imena med imeni ostalih igralcev niso našli.

Po dešifriranju besedila na nagrobnem spomeniku je Melchior svoja dognanja poslal v ZDA vodji oddelka za dešisriranje v ameriški obveščevalni službi, Shullmanu. Ta je izjavil, da je tekst popolnoma pravilen. Zatem je Melchior odšel na Dansko, kjer je z dovoljenjem vlade pričel raziskovati krasen Hamletov dvorec, da bi našel Shakespearov rokopis.

Raziskovanje je pričelo pred dvema mesecema. Največ so raziskovali v grajskem podzemlju, posebno v dveh celicah, ki so jih v davnih časih uporabljali za mučilnice. Raziskovalci so uporabljali tudi detektorje. Končno so našli neko šatuljo, ki je bila obmetana z glino. Ko so jo odprli, so v njej našli polno peska in trohnobe. Nikakor niso mogli ugotoviti, ali je bil v njej tudi papir, ki pa je strohnel. Po nekih znakih so ugotovili, da v njej ni bilo nobenega papirja in tako z raziskovanjem podzemlja na gradu Elsinor še vedno nadaljujejo.

Raziskovanje elsinorskega podzemlja

„Atom je vsega KRIV!"

Nove vsakdanje skrbi v Angliji — Atomsko vreme — Bojazen pred odpadnim materialom

Kje so že časi, ko so ljudje videli v radiju čudežnega zdravnika in dajali premoženje za nekaj gramov dragocenega prahu?

Na radioaktivnost zvračajo danes preprosti ljudje v Angliji, kakor v srednjem veku na čarovnice, krivdo za vsakršne nadloge življenja. Obtožena seveda ni radioaktivnost iz radijskih ležišč v Joachimsthalu, temveč radijsko sevanje atomskih poskusov, ki jih ti vražji znanstveniki tako lahkomiselno izvajajo. Nekaj visi v trdovratno mrzlem, deževnem ozračju, in kaj naj bi bilo drugega kot ta preklicani (in še s slabšimi priimki obkladani) atom! To je moderno vraževerstvo množice, ki si za atomske znanstvenike često želi povrnitev inkvizicije.

Mnogi ljudje se takim pripovedkam smehljajo, morajo pa vendar upoštevati razpoloženje, ali bolje nerazpoloženje ljudstva prav tako kakor Svetovna organizacija za meteorologijo, ko je preiskavala in zavrnila zvezo med letošnjim vremenom in poskusi z atomskimi bombami. V Angliji, kjer niso imeli niti prave pomladi niti poletja, hočejo vedeti več kakor vremenoslovski strokovnjaki. — Prepričanje o atmosferskih motnjah zaradi atomskih eksplozij so prevzeli od Angležev preprosti ljudje tudi drugje po svetu. Zanimivo pa je, da je za prihodnost, v kateri naj bi na otok deževale atomske bombe, prebivalstvo precej ravnodušno. Zato tudi organizacija za civilno letalsko zaščito nima nič kaj dosti navdušenih privržencev. Ljudje se šalijo, češ če boš vtaknil glavo v pesek, si v nevarnosti, da je pesek atomski.

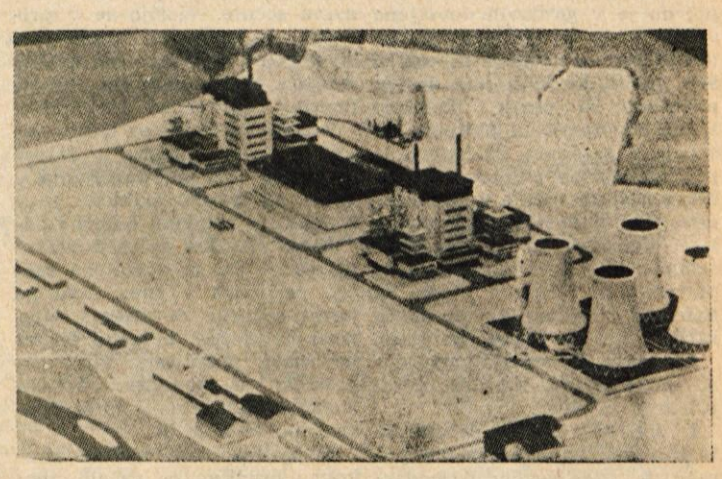

V Veliki Britaniji gradijo prvo električno centralo na svetu, ki jo bo gnala atomska energija.

Ljudje se od daleč ogibljejo tudi miroljubnim poskusom eksperimentalnih institutov, atomskih laboratorijev in atomskih naselij, ki imajo človekoljubni namen atom »civilizirati«. V te ustanove, kjer ležijo naokrog Geigerjevi števci kakor drugje termometri, je tako mogoče priti le s posebnim dovoljenjem.

Ob različnih zastrupljenjih, infekcijah in drugih bolezenskih težavah mislijo preprosti ljudje vedno pogosteje na radioaktivno sevanje kot eno od vzrokov, čeprav mnogi vedo, da medicina prav sedaj uporablja atomske odpadne produkte, izotope, z največjim uspehom in da so te snovi že pomembno izvozno blago, saj gredo s posebnimi avtomobili in letali v bolnišnice in industrijske laboratorije vsega sveta.

Kakor ostajata med običajnimi industrijskimi procesi n. pr. pepel in dim, tako nastajajo med delovanjem vseh atomskih strojev različni atomski odpadni produkti, večkrat močno radioaktivni. Kam z njimi? Kadar se atomski tehniki odločijo za neko mesto, kamor naj bi odlagali te snovi, se čez deželo razlije val ogorčenja. Strokovnjaki so n. pr. zbrali za »atomsko pokopališče« opuščene rudniške jaške. Rudarji v sosednjih kopih na to nikakor niso hoteli pristati, češ da bi živeli v večnem strahu, da bo v njihova delovna mesta pronicala radioaktivna voda. Njihovega prepričanja ni mogel omajati niti najvišji vodja angleških atomskih raziskovanj in to je značilno, kakor za prej omenjeno vremensko debato: v atomskih zadevah preprosti ljudje znanstvenikom enostavno ne verjamejo. V vsakem najpreprostejšem človeku tiči razumljiva slutnja, kam bi svet pripeljala nova vojna z atomskim orožjem, odtod tudi nezaupanje do drugih atomskih projektov, četudi za miroljubne namene.

Male atomske vsakdanje skrbi imajo tudi svojo prijazno plat, saj beremo, da je na zadnji razstavi Kraljevega vrtnarskega društva pritegnilo največ pozornosti prgišče bledih, bolehnih cvetlic, prinešenih z avstralskega otoka Monte Bello, kjer so se lani odigrale angleške poskusne atomske eksplozije. In ena teh cvetlic že kaže sveže, zelene poganjke. Naj to pomeni, da more še iz atomskih ruševin vzkliti novo življenje?

Najstarejši „papyrus" preveden

Najstarejši papirus — »Edwin Smith Papyrus«, ki obravnava egipčansko zdravniško vedo iz 17. stoletja pred n. št., je najstarejša knjiga na svetu. Prevedel jo je prof. James Henry Breasted, direktor orientalskega instituta na čikaški univerzi.

Ta manuskript hrani zdaj društvo zgodovinarjev v New Yorku (The New York Historical Society) pod imenom arheologa, ki ga je našel. Ugotovljeno je, da je ta papirus le izgubljeni del knjige tedanjega načina zdravljenja v starem Egiptu in starem Orientu sploh.

Edwin Smith Papyrus je dolg 15 čevljev. Po izjavi prof. Breasteda vsebuje v skrbno razpredeljeni obliki metodo zdravljenja, ki je bila v rabi pred 35. stoletji. Zanimivo pa je, tako trdi prof. Breasted, da še precejšen del te metode sliči zdravljenju današnjih dni.

Po zatrdilu prof. Breasteda so preživela od tistega časa štiri slična dela, vendar je papirus Edwin Smitha najbolj popoln.

Zakaj skrije noj glavo v pesek

Splošno mnenje je, da skrije noj glavo v pesek, da bi ga nihče ne videl, ker tako tudi sam nikogar ne vidi. Ta bajka, tako pravi Martin Johnson, afriški raziskovalec in fotograf divjih zveri, je stara nad dva tisoč let in je simbol bedastoče.

Johnson trdi, da noj ne skrije glave, da bi se izognil nevarnosti, temveč, da bi našel vodo, ki se v puščavi pogosto najde pod peskom.

Dalje pravi Johnson, da je na svojem potovanju po Afriki večkrat jedel nojeva jajca in trdi, da so boljša od kokošjih. Imajo pa to slabo lastnost, da so trda in se jih mora za mehko kuhane kuhati 40 minut.

ŠEPAVEC • zgodba o volku •

PO OLAFU ASLAGSSONU PRIREDIL V. DRŽAJ

89

In ko so se pojavili prijatelji, ki so iskali ponesrečenca, in je Šepavec zapazil temne lise v belem snegu, je obstal ter opazoval ranjenega in do smrti izmučenega moža. Od rešiteljev je bil oddaljen za puškin strel. Frank je bil prvi od rešiteljev, ki je spregovoril: »Nu, Bill, še stoji pred nami! Če se hočeš polastiti njegovega kožuha, se ti nudi sedajle najlepša prilika.«

»Pomagaj mi na konja!« je gromko odgovoril Bill. »In zdi se mi, da sem videl solze v njegovih očeh...«

90

Bill je po strašnem dogodku, še preden je zapustil posteljo, preklical zapeljivo nagrado.

»Vseeno mi je, koliko bo še pomoril!« se je glasil Parkerjev odgovor, ko se je Frank dotaknil te stvari. »Kaj bi mi koristile vse ovce sveta, ko mi ne bi bil Šepavec priskočil na pomoč?« je vprašal Bill tako izzivajoče, kot da bi hotel Franku nekaj očitati. »In vendar si razbijam glavo z vprašanjem: zakaj je tako postopal?« je nadaljeval. »Njegovo vedenje mi bo večna uganka!«

91

Po tem dogodku je postalo Šepavčevo ime še bolj slavno in spoštovano. Vloga, ki jo je igral v žaloigri, ga je ovenčala s slavo in junaštvom. Vsepovsod se je govorilo o — Šepavcu. Urednik nekega dnevnika je zapisal: »Šepavec je pravi junak divjine. In namesto da bi ga uničili zaradi nesramne nagrade, naj se mu naklonijo še namenjena leta, pa naj jih v miru in zadovoljstvu preživi v divjini. Če to ni mogoče, naj se volk, ki ima tako razvit razum, živ ulovi ter preda živalskemu vrtu, kjer naj uživa zaton življenja.«

92

Prešla je zima in vsakdo, ki je kaj vedel o Šepavcu, je zatrjeval, da je videti čil in zdrav. Kakor prej, tako je vladal tudi sedaj: moril je goveda, ovce, izločil je iz boja nešteto psov, da ga je marsikateri gospodar še dolgo preklinjal.

Neke zimske noči se je tako daleč spozabil, da je siromašni vdovi — stanovala je v majhnem naselju kraj obljudene glavne ceste — odnesel edino kravo, ki jo je imela. Pohabljena šapa je izdala Šepavca...

Predpisi o sečnji gozdov

Pogostoma se pojavljajo primeri, ko posamezniki vede ali pa tudi včasih nevede kršijo predpise o sečnjah gozdnega drevja. Posledice tega so razni upravno kazenski postopki, zato je potrebno da se predvsem imetniki gozdov s temi predpisi na kratko seznanijo. V Ur. l. LRS št. 30 od 5. 8. 1954 je bila objavljena Uredba o sečnjah gozdnega drevja.

V začetku uredbe je navedeno, da je v gozdovih dovoljeno sekati samo na podlagi sečnega dovoljenja ali sečnega naloga in **šele potem, ko je stoječe drevje odkazano za posek.** Posebno sečno dovoljenje ni potrebno za sečnjo v gozdovih, za katero je potrjen gozdno gospodarski načrt, v kolikor sečnje v posameznem letu ne presegajo količine lesa, določene za to leto. Posebno sečno dovoljenje tudi ni potrebno za sečnjo v gozdu, za katerega je izdano dovoljenje za krčitev ali za sečnjo na golo.

Za izdajo dovoljenja za sečnjo so glede na to, kje leži gozd, pristojni in sicer:

1. občinski LO za sečnjo do 10 prm drv letno za lastno porabo v prosilčevem gospodarstvu;

2. okrajna (mestna) uprava za gozdarstvo za sečnjo do 100 m^3 stoječega lesa letno, razen v primerih iz prejšnjega odstavka;

3. uprava za gospodarstvo LRS za sečnjo nad 100 m^3 stoječega lesa letno.

Za sečnjo v gozdovih SLP, ki so v upravi okrajnih in mestnih LO, velja kot sečno dovoljenje pogodba, ki jo sklene okrajna (mestna) uprava za gozdarstvo s prevzemnikom sečnje.

Uprava za gozdarstvo LRS je za izdajo sečnega dovoljenja pristojna tudi v primeru, kadar gre za krčitev gozda, za sečnjo na golo ter za sečnjo redkih, zredčenih ali gospodarsko posebno pomembnih drevesnih vrst in za katere je to določeno s predpisom državnega sekretarja za gospodarstvo LRS.

Sečno dovoljenje se izda na prošnjo lastnika, posestnika oz. upravitelja gozda. Prošnja za sečno dovoljenje mora obsegati zlasti podatke o prosilcu, zemljiškoknjižne podatke in podatke o kraju, kjer se namerava sekati, podatke o količini in vrsti lesa, podatki o tem, kdo bo opravil sečnjo in podatke o namenu sečnje. Vložijo se v primerih, kadar je za izdajo pristojen Obč. LO, pri Obč. LO-ju, drugače pa pri pristojni okrajni (mestni) upravi za gozdarstvo.

Sečno dovoljenje se izda z odločbo. Zoper odločbo, s katero se izdaja sečnega dovoljenja v celoti ali deloma odkloni, je v 8 dneh po prejemu odločbe dovoljena pritožba na višji državni organ. Če se dovoljena sečnja ne izvrši v enem letu po izdaji sečnega dovoljenja, njegova veljavnost preneha ter se ne more podaljšati. Tudi pri prošnjah za dovolitev krčitve gozda in sečnje na golo se uporabljajo te določbe.

Sečnja se mora izvršiti strokovno pravilno po načelih umnega gozdnega gospodarstva in po odgovarjajočih predpisih o higienskih in tehničnih varnostnih ukrepih pri izkoriščanju gozdov. Praviloma je sečnja dovoljena samo od 1. 10. do 21. 3. Za sečnjo v višinskih gozdovih pa lahko pristojni organ določi glede na vremenske in druge krajevne razmere tudi drugačen čas. Le v izjemnih primerih se lahko podaljša po pristojnem organu čas sečnje. Vse to pa ne velja za tiste sečnje, ki jih je treba vršiti na podlagi sečnega naloga.

Posekani ali podrti les se sme spraviti iz gozda šele potem, ko je žigosan. Žigosanje pa opravijo pooblaščeni gozdarski uslužbenci.

Predpisi o sečnem dovoljenju, sečnem nalogu ter o odkazovanju in žigosanju lesa veljajo tudi za gozdno drevje v drevesnih pasovih, ki varujejo tla pred vetrom, peskom ali vodo in za sečnje na gozdnatih pašnikih.

Prav tako veljajo predpisi o žigosanju lesa tudi za vsa druga gozdna drevesa, ki rastejo zunaj gozda (

Razstava plemenske živine

v Lukovici pri Domžalah

V začetku oktobra je bila v Lukovici na sejmišču razstava plemenske živine, ki je bila letos sprejeta v rodovnik. To je bila prva razstava te vrste, zato je toliko pomembnejša. Razstavo je organizirala Kmetijska zadruga Lukovica.

Okoliški živinorejci nekdaj niso polagali prevelike važnosti na kvaliteto živine, v zadnjem času pa jim ni vseeno, kaj imajo v hlevu. Kmetijska zadruga v Lukovici ima že dalj časa poseben odsek za kmetijstvo, ki živinorejce vsestransko podpira. Na pobudo OZZ je uvedla molzno kontrolo in poleti je komisija že odbrala boljšo živino za vpis v rodovnik. Doslej je vpisanih vanj 86 glav živine, ki je bila v pretežni večini tudi na razstavi. Lastniki razstavljene živine so bili sedaj izključno člani zadruge, toda tudi druge kmetovalce je zanimanje privedlo tja in so izrazili željo, da bi se priključili. Posebna komisija, ki so jo sestavljali člani OZZ in okrajni veterinar, je živino ocenila. Popoldne je tov. ing. Simončič govoril zbranim živonorejcem o pomenu razstave in o umni živinoreji. Vsi so ga z zanimanjem poslušali in prejeli tudi mnogo dobrih nasvetov. Nato je poslovodja KZ razdelil nagrade. Venec, diplomo in najvišjo denarno nagrado je dobila krava tov. Jakoba Šarca iz Vrbe pri Lukovici, tej pa je sledila še vrsta drugih. Za nagrade je prispeval OLO Ljubljana-okolica 30.000 dinarjev, prav toliko OZZ, domača zadruga pa 60.000 din.

Res je, da trenutno še nimamo prvovrstne živine, pač pa je je nekaj v II.a kategoriji in v nižjih, upamo pa, da se bo kvaliteta živine v naši okolici postopoma dvigala. Naši kmetovalci so dobili to pot prvo javno priznanje za svoj trud in vzpodbudo za nadaljnje delo. Želimo jim, da bi prav kmalu dosegli še večje uspehe.

Zasedanje obeh zborov OLO Radovljica

(Nadaljevanje s 1. str.)

Poleg tega pa ne smemo prezreti, da imajo stanovanja 5. kategorije, ki jih je 2094 ali 31,4%, prav tako vrsto pomanjkljivosti. Če izločimo torej stanovanja 6. in 7. kategorije iz stanovanjskega fonda, ostane uporabnih le 3411 ali 51,5% stanovanj.

Te ugotovitve dajejo jasno sliko o vrednosti in kvaliteti stanovanjskega fonda, ki se oddaja v najem in dokazujejo, da je stanovanjski standard na splošno zelo nizek. Najbolj problematično je stan. vprašanje v občini Mojstrana, kjer imajo od 179 stanovanj, razporejenih 158 ali 88% v 6. oziroma 7. kategorijo. Podobno je stanje tudi v Kropi, Srednji vasi v Bohinju, Črnivcu, Begunjah itd. Pri planiranju izgradnje stanovanjskega fonda za prihodnja leta je poleg že izkazanega primanjkljaja treba računati na izgradnjo stanovanj v nadomestilo za stanovanja 7. kategorije, in sicer bi bilo treba zgraditi ali generalno obnoviti 760 takih stanovanj.

Razen tega bi morali že za naravni prirastek oziroma mehanično gibanje prebivalstva dograditi vsako leto še 253 stanovanj. Tako bi bilo treba zgraditi okoli 3.980 stanovanj, kar predstavlja danes vrednost nad 5 milijard dinarjev. To pa bomo mogli doseči le s ceneno in postopno graditvijo. Zato je treba pozdraviti, da je stvar prišla na razpravo okrajnega ljudskega odbora, ki je tudi pripravil določene sklepe in odloke o ugodnostih individualnim graditeljem stanovanjskih hišic, o uporabi zemljišča za gradnjo itd. O teh vprašanjih bomo v našem listu še pisali.

100 uspehov na 1 oglas v našem tedniku

Gasilci v Hlebcah so praznovali

Dne 3. oktobra je gasilsko društvo Hlebce slavnostno izročilo svojemu namenu nov požarno varnostni bazen. Na ta gasilski praznik v Hlebcah so prihitela vsa društva iz sektorja Begunje in bližnje radovljiške okolice. Slovesnost je otvoril predsednik društva tovariš Jože Žilih. Ob tem se je spomnil žalostnega dogodka v vasi, pred 22. leti, ko je požar upepelil dve gospodarski poslopji, domačini pa niso imeli dovolj vode, da bi preprečili večjo škodo. Zahvalil se je ljudski oblasti za vso finančno pomoč, ki je omogočila gasilcem zgraditi ta važni objekt. Mladi člani društva imajo sedaj možnost, da se izvežbajo v dobre gasilce. Govoril je tudi tovariš Anko, sekretar Okrajne gasilske zveze in pohvalil uspeh gasilskega društva v Hlebcah. Gasilci so nato izvedli sektorsko vajo, katero je nadzoroval republiški inšpektor tovariš Gregor Novak. Slavnostni otvoritvi je sledila veselica.

Glas naših bralcev

Tov. urednik!

Že dalj časa se pripravljam, da Vam pošljem teh nekaj vrstic. Gre namreč za svojevrstno reklamo v izložbi podružnice državne loterije. Tam so namreč iz dneva dan razstavljeni številni tisoč in petsto dinarski bankovci, ki naj privabljajo ljudi, da bi čim bolj kupovali loterijske srečke. Prepričan sem, da večina ljudi tako neokusno reklamo obsoja. Denar je splošno ljudsko premoženje, ki se na ta način kvari (sonce), po drugi strani pa je dinar samo plačilno sredstvo, ne pa reklamno! Tudi me zanima, ali ta poslovalnica nima predpisanega blagajniškega maksimuma, ker ima lahko v večernih urah toliko denarja v izložbi? Ali je taka reklama finančni prekršek?

Posebno poglavje take reklame pa je vzgojno vprašanje. Sledečega ne bi napisal, če ne bi prisluhnil mimogrede razgovoru dveh mladeničev. »Ali bi razbil šipo, z enim potegljajem bi »zaslužil« toliko, kot v nekaj mesecih v tovarni«, je dejal prvi, drugi pa mu je pritrjevalno prikimaval. Pravzaprav je bilo to govorjenje popolnoma razumljivo in opravičljivo. Vsakdo izmed nas je, kot pravijo, velikokrat »suh«, v izložbi pa je denarja na kupe. Samo tenka šipa je vmes in nič drugega.

Torej proč s tako reklamo, ki ponižuje naš denar, poleg tega pa je, milo rečeno, neokusna in nevzgojna! J. K.

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte ob 5.35, 6., 7., 13., 15., 17., 19.30 in 22. uri.

Nedelja, 24. oktobra: 8.00 O športnikih: Kako dvignete kvaliteto slovenskega športa. 8.15 Domače pesmi za prijetno nedeljsko jutro. 9.00 Otroška predstava — Fr. Milčinski: Zvezdica Zaspanka. 10.00 Družinski pogovori. 12.00 Pogovor s poslušalci. 13.00 Pol ure za našo vas. 13.30 Želeli ste — poslušajte! 15.30 Po naši lepi deželi — Zvone Kržišnik: Trgatev v Slovenskih goricah. 21.00 Kulturna kronika. 21.15 V svetu ritmov in melodij.

Ponedeljek, 25. oktobra: 6.30 Tržni pregled. 6.35 Igrajo »Štirje flosarji«. 7.30 Gospodinjski nasveti. 11.15 Šolska ura za nižjo stopnjo — Čehov: Beloglavček. 12.00 Kmetijski nasveti. 13.00 Nove knjige. 15.30 Šolska ura za višjo stopnjo: Ksaver Meško, 80-letnik. 16.10 Utrinki iz literature — Andre Gide: Kmetija. 17.10 V svetu opernihi melodij. 18.30 Zdravstveni nasveti. 20.00 Zunanje politični feljton. 20.15 Simfonični koncert Radia Ljubljana. 22.15 Plesna glasba.

Torek, 26. oktobra: 7.30 Gospodinjski nasveti. 11.15 Cicibanom — dober dan. 12.00 Kmetijski nasveti. 12.10 20 minut z Veselimi godci. 13.10 Za vsakogar nekaj. 15.15 lahka glasba. 18.00 Kulturni pregled. 18.10 Skladbe Davorina Jenka poje moški zbor Fr. Prešerna p. v. Petra Liparja. 20.10 Filmske melodije. 20.30 Radijska igra — A. Marodič: Aida Knox.

Sreda, 27. oktobra: 6.30 Tržni pregled. 6.35 Pohorski fantje pojo in igrajo. 11.15 Šolska ura za višjo stopnjo. 11.45 Zbori in solisti pojo slovenske narodne. 13.15 Za vsakogar nekaj. 14.00 Gledališče in filmi. 15.30 Solska ura za nižjo stopnjo. — 16.10 Utrinki iz literature — V. G. Korolenko: Lutka. 16.30 Želeli ste — poslušajte! 18.00 Ljudje med seboj. 20.00 G. Verdi: »Ples v maskah«, opera v treh dejanjih.

Četrtek, 28. oktobra: 6.35 Vaški kvintet, Gorenjski kvintet in solisti izvajajo slovenske narodne pesmi. 7.30 Gospodinjski nasveti. 11.15 Za pionirje. 14.10 Opoldanski koncert. 16.10 Utrinki iz literature — Fran Ks. Meško: Ob tihih večerih. 16.30 Želeli ste — poslušajte! 18.00 Okno v svet. 18.30 Modni kotiček. 20.00 Domače aktualnosti. 20.15 »Četrtkov večer« domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer: Pesmi Desanke Maksimovič.

Petek, 29. oktobra: 7.30 Gospodinjski nasveti. 11.15 Cicibanom — dober dan! 12.10 »Štirje fantje« izvajajo domače pesmi za opoldansko razvedrilo. 13.00 Na straži. 13.15 Za vsakogar nekaj. 14.00 Za pionirje — Bogomir Magajna: Racko in Lija. 15.45 R. Schuman: Karneval (baletna suita). 16.10 Utrinki iz literature — Milo Dor: Balada o človeškem telesu — I. 16.30 Želeli ste — poslušajte! — 18.45 15 min. z Avgustom Stankom. 20.00 Tedenski zunanjepolitični pregled.

Sobota, 30. oktobra: 6.30 Tržni pregled. 7.10 F. Liszt: Preludiji, E. Grieg: Poslednja pomlad. 11.15 Pisan drobiž za pionirje. 11.35 Janez Krstnik Novak: Scenska glasba k veseloigri »Matiček se ženi«. — 12.00 Kmetijski nasveti. 13.00 Okno v svet. 13.10 Za vsakogar nekaj. 16.30 Želeli ste — poslušajte! 18.00 Jezikovni pogovori. 18.15 Pesmi za naše male. 18.45 Igra tamburaški orkester. 20.00 Pisan sobotni večer.

Gibanje prebivalstva

V Kranju

Rojstva: Frančiška Škrget, gospodinja iz Kranja Zlato polje, rodila deklico, Albina Hafner, tov. delavka iz Kranja rodila dečka.

Poročili so se: Alojz Šmigoc, miličnik in Gabrijela Bukovec, tov. delavka; Franc Lotrič, rezkar in Ivana Mihelič, tov. delavka; Andrej Mohorič, kmečki delavec in Angela Potočnik, kmečka delavka; Peter Barle, avtomehanik in Marija Polajnar, delavka; Ivan Velikanje, delavec in Bogomila Gorjanc, tov. delavka; Edvard Podlipnik, finomehanik in Alojzija Česen, tov. delavka.

Umrli so: Franc Pretner, roj. 25. 1. 1877 v Lescah, po poklicu os. upokojenec, stan. v Kranju, Poštna ul. 4 umrl dne 17. oktobra; Margerita Zajc, roj. Panda, roj. 15. 2. 1882 v Budimpešti, stan. v Kranju Zlato polje, bl. 22, po poklicu gospodinja, umrla dne 10. oktobra.

Železarna Jesenice obvešča javnost, da so uradne ure za zunanje stranke v personalnem oddelku (sprejem delovne sile, izdaja raznih potrdil in podobno) samo vsako sredo in četrtek od 10. do 12. ure in ne vsak dan kot do sedaj.

Iz sodnih dvoran

Kazen za krajo kokoši

Pred senatom okrožnega sodišča v Ljubljani je bila te dni sodna obravnava, na kateri se je zagovarjal Miha Stare, čevljar z Rupe pri Kranju. Javni tožilec ga je obtožil, da je ukradel več živih kokoši iz zaklenjenih prostorov. Tako je v noči od 18. na 19. maj odnesel iz hleva J. I. na Rupi 5 kokoši, vrednih 2500 dinarjev. Nekaj mesecev kasneje je ponovno odšel na tako akcijo in si zopet prisvojil iz zaprtega hleva 5 kokoši. Ko si je v tretje zaželel dobre kurje juhe, je odšel k sosedu in mu prav tako izmaknil 5 lepih kokoši. Vsa tri dejanja je obtoženi odkrito priznal. Sodišče je upoštevalo priznanje in ga obsodilo na 8 mesecev strogega zapora in poravnavo škode, ki jo je obtoženi povzročil.

Goljufal je kmetijsko zadrugo

39-letni brezposelni mizarski pomočnik Lado Gorenc iz Trzina je bil pretekli teden obtožen, da je ogoljufal kmetijsko zadrugo v Mengšu za 54 tisoč dinarjev. Poslovodjo je namreč obtoženi poznal in ko je prišel v prodajalno, je zahteval precejšnjo množino žebljev za tovariša Perneta. Ker je omenjeni Perne res večkrat pošiljal v zadrugo po razno blago, je poslovodja Gorencu tudi nasedel. Obtoženi je dvignih v treh mesecih 254 kg raznih vrst žičnikov in jih nato prodajal okoliškim obrtnikom. Šele, ko je nekega dne Perne dobil račun Kmetijske zadruge za stvari, ki jih ni naročil in ne prejel, so prišli goljufu na sled. Obtoženi je priznal krivdo in jo opravičil s slabimi gmotnimi razmerami. Dejal je, da je nameraval škodo povrniti, kakor hitro bi našel delo. Sodišče ga je z ozirom na olajšilne okoliščine obsodilo na 6 mesecev strogega zapora.

Kino

Kino »Radio«, Jesenice: 24. do 27. oktobra nemški film »Jaz in moja žena«. 28. do 30. argentinski film »Žena morja«. Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri. Vsako nedeljo dopoldne ob 10. uri matineja. Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.

Kino »Plavž«, Jesenice: 24. do 27. oktobra argentinski film »Žena morja«. 28. do 30. oktobra nemški film »Jaz in moja žena«. V ponedeljek in četrtek zaprto, torek, sreda in petek predstave ob 20. uri, sobota ob 18. in 20. uri, nedelja ob 16., 18. in 20. uri. Vsako nedeljo ob 10. uri matineja. Cena za odrasle 20 din, za mladino 10 din.

Kino »Storžič«, Kranj: 22. do 24. oktobra amer. barvni revijski film »Na Rivieri«; tednik. Matineja 24. oktobra ob 10. uri »Pohlepneži«; tednik. 25. in 26. oktobra amer. film »Vohun«; tednik. 27. do 31. mehiški film »Vedno tvoja«; tednik. Predstave dnevno ob 16., 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic ob delavnikih od 15. ure dalje, ob nedeljah od 10. do 11. ure in od 14. ure dalje. Matineja 31. oktobra ob 10. uri ameriški film »Najlepša leta našega življenja«.

Kino »Svoboda«, Stražišče: 23. oktobra ameriški film »Vohun«. Predstavi ob 18. in 20. uri (na sporedu samo danes). 24. oktobra amer. film »Pohlepneži« s tednikom. Predstava samo ob 18. in 20. uri. Matineja 24. okt. ob 10. uri »Vohun«. 25. in 26. oktobra mehiški film »Vedno tvoja«. Predstava ob 18. uri.

Kino »Krvavc«, Cerklje: 23. in 24. oktobra angl. film »Rumeni metulj«. 27. in 28. avstrijski film »Očarljivi goljuf«. — Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. in 19. uri. V sredo in četrtek ob 20. uri.

objave · oglasi

GLEDALIŠČE

Prešernovo gledališče Kranj

Petek, 22. oktobra ob 20. uri: Red B in izven — Hans Tiemeyer — Mladost pred sodiščem.

Sobota, 23. oktobra ob 20. uri: gostovanje v Železnikih — H. Tiemeyer — Mladost pred sodiščem.

Nedelja, 24. oktobra ob 16. uri: Izven in za podeželje — Sidney Howard — Pokojni Christopher Bean.

Torek, 26. oktobra ob 20. uri: Red A in izven — Sidney Howard — Pokojni Christopher Bean.

Četrtek, 28. oktobra ob 16. uri: Red C in izven — Hans Tiemeyer — Mladost pred sodiščem.

Sobota, 30. oktobra ob 20. uri: gostovanje v Kropi v Kulturnem domu — Hans Tiemeyer — Mladost pred sodiščem.

Nedelja, 31. oktobra ob 16. uri: Izven in za podeželje — Sidney Howard — Pokojni Christopher Bean.

MALI OGLASI

Preklicujem izkaznico za kolo štev. 354749, izdano na ime Anton Grašič, Huje 12.

Prodam dobrega konja. Tomaž Lombar, Babni vrt, p. Golnik.

Iščem žensko za pomoč v gospodinjstvu dvakrat tedensko. — Ponudbe poslati na upravo lista.

Poceni prodam brzoparilnik. Opara Franc, Orehek 64, Kranj.

Kozjerejci, pozor! Sporočam, da imam lepega plemenskega kozla brez rog, švicarske pasme. Rozalija Bajželj, Stražišče št. 303.

Prodam rabljen **štedilnik** za 3000 dinarjev. Naslov v upravi lista.

Ugodno prodam krznen plašč (lisica), nizke športne čevlje št. 36 ter otroške škornčke iz filca za tri leta starosti — Čirče 99.

Planinsko društvo Tržič otvarja dne 24. oktobra 1954 svoje novourejeno in stalno oskrbovano gostišče Brdo nad Ljubnem. Dostop z motornimi vozili z glavne ceste proti Ljubnem — Podbrezje — Posavec ter pešpot iz Kovorja. Vabimo vse — solidna in hitra ter domača postrežba.

Planinsko društvo Tržič

— — —

Pozor! Nudim večji znesek kot brezobrestno posojilo za dozidavo stanovanja v Kranju. Stanovanje bi se rabilo v prihodnjem letu. Ponudbe na oddelek »Glasu Gorenjske« pod »Mirna stranka«.

Prodam travnik 1/2 ha velik, Brezje d. o. Kranj in dve parceli, veliki po 880 m^2, Preddvor. Naslov v upravi lista.

Mlado kozico **saanske pasme** za pleme, brez rog, **kupi** Janez Razpet, Bistrica 6, p. Duplje.

Prodam kravo štiri mesece brejo, dobro mlekarico. Naslov v upravi lista.

Prodam ročni voz na dveh kolesih-cizo. Notar, Kranj, Huje 32.

Dobro in stalno mesto dobi starejši mizarski pomočnik. Vprašati Zlato polje 4, Kranj.

Izgubljen prstan z žensko glavo na Prešernovi ulici v Kranju naj vrne pošten najditelj proti nagradi v lekarno.

Kvalificirane ključavničarje, varilce in mizarje **sprejmemo takoj.** Hrana in stanovanje zagotovljeno. Elan, tovarna športnega orodja — Begunje pri Lescah.

RAZPIS

Zveza kulturno-prosvetnih društev radovljiškega okraja razpisuje vpis v pevovodski tečaj, ki bo pričel na Jesenicah z novembrom in bo trajal šest mesecev. Pevovodski tečaj, ki se bo nadaljeval tudi prihodnjo sezono in bo trajal predvidoma 3 leta, je namenjen začetnikom. Posečanje tečaja je brezplačno in se bodo tečajnikom izven Jesenic povrnili tudi prevozni stroški.

Sprejemni pogoji:

1. kandidat mora biti član enega kulturno-prosvetnih društev,

2. kandidat mora uspešno opraviti sprejemni izpit.

Oni, ki imajo veselje do petja in vodenja pevskega zbora, naj pošljejo prijave na Pevovodski tečaj na Jesenicah.

Zveza kult.-prosv. društev Radovljica